ANY NOVÈ • MAIG - SETEMBRE • 1954

LA NOSTRA REVISTA

SUMARI

A. A.: En el sentantè aniversari de Misser Josep Carner.
AUGUST P.-SUNYER: Les efímeres repúbliques catalanes.
J. CARNER RIBALTA: El deixeble parla del mestre.
ALEXANDRE PLANA: Una opinió sobre Josep Carner.
JOSEP CARNER: Fi del Rei Jaume.
MIQUEL FERRER: Els intel·lectuals i la política.
Dades biogràfiques de Josep Carner.
JAUME TARRADES: Tàus.
J. ROURE-TORENT: Josep Carner i l'idioma.
El Pensament Polític de Carner a l'exili.
DOMÈNEC GUANSÉ: Retrat literari de Josep Carner.
Bibliografia catalana de Josep Carner.

CRONICA

La música i els músics: El centenari de l'Himne Nacional Mexicà, per J. VENTURA SUREDA.
Les arts i els artistes.
Els llibres i els autors.
A la Catalunya ocupada.
Cursos i conferències.
Els estudis i les ciències: Institut d'Estudis Catalans — XXIVè Cartell de Premis. Premis adjudicats en els darrers concursos.
El teatre.
Vària.
Nota de La Redacció referent a la mort del seu director Aveli Artís.

ILLUSTRACIONS

Fotografia retrat de Josep Carner.—Fotografia d'un dels actes commemoratius de la proclamació de la República catalana, presidit per Josep Carner.

NÚMERO 75

UNA JOIA de la BIBLIOGRAFIA CATALANA

COSTUMARI CATALÀ. EL CURS DE L'ANY, per JOAN AMADES. Cinc volums en quart major, d'unes cinc mil pàgines, il·lustrats amb uns sis mil gravats i nombroses làmines en quatricromia i offset.

Volum I. HIVERN. Consta de 974 pàgines, il·lustrat amb 1.338 gravats en negre i color i 2 làmines en offset.

Relligat en mig tafilet: **$ 260.00**

Premi 1950 del Concurs de «Los cincuenta libros mejor editados del año», organitzat per l'*Instituto Nacional del Libro Español.*

Volum II. CARNESTOLTES, QUARESMA, SETMANA SANTA I CICLE PASQUAL. Consta de 1.020 pàgines, il·lustrat amb 1.180 gravats en negre i color, 7 làmines en offset i 2 en quatricromia.

Relligat en mig tafilet: **$ 260.00**

Premi 1951 del Concurs de «Los cincuenta libros mejor editados del año», organizat per l'*Instituto Nacional del Libro Español.*

Volum III. CORPUS, PRIMAVERA. Consta de 970 pàgines, il·lustrades amb 1.115 gravats en negre i color, 3 làmines en offset i 4 en negre i quatricromia.

Relligat en mig tafilet: **$ 260.00**

Premi 1953 del Concurs de «Los cincuenta libros mejor editados del año», organizat per l'*Instituto Nacional del Libro Español.*

Volum IV. ESTIU. Consta de 1.100 pàgines, amb 1.183 gravats en negre i color.

Relligat en mig tafilet: **$ 260.00**

Volum V. TARDOR ..... En premsa.

L'edició d'aquesta obra monumentsal i única del folklore català constitueix un esforç econòmic que el lector no arriba a imaginar.

SALVAT EDITORS MEXICANS, S. A.

ES COMPLAU EN PRESENTAR AQUESTA MAGNÍFICA COL·LECCIÓ

MADRID 21-A (ENTRADA PER PARIS) MEXIC, D. F.

LA NOSTRA REVISTA

PUBLICACIÓ BIMESTRAL
Fundada l'any 1946

•

Any IXé - Núm. 78
Maig-Setembre 1954

•

Director-Gerent:
AVELÍ ARTÍS

Secretari:
JOAN ROSSINYOL

•

Pretenent ser, L.N.R., d'acord amb la intenció del seu títol, una tribuna des de la qual tots els escriptors catalans nacionals poden emetre el seu pensament sobre qualsevol tema, la Direcció únicament es fa responsable dels treballs que es publiquen sense signatura.

No es tornen els originals no sol·licitats, tant si es publiquen com si no, ni es manté correspondència que s'hi refereixi.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ, PER ANYADES (pagades per endavant):

República Mexicana, $21.—m/n
Resta d'Amèrica, USA 2.—
Europa, USA 2.25

Números solts:
Mèxic, $4.—
Resta d'Amèrica, USA 0.50
Europa, USA 0.75

Es fa de cada edició un tiratge limitat, en paper bíblia, a propòsit per a ser enviada per avió, i se'n serveixen subscripcions a preus convencionals.

Gerència i Administració:
EDICIONS CATALONIA
La Fontaine, 311-4
Tel. 20-01-38
MÉXICO (5), D. F.

Totes les remeses de diner han de fer-se a nom d'Edicions Catalonia i a l'adreça indicada.

EN EL SETANTÈ ANIVERSARI DE MISSER JOSEP CARNER

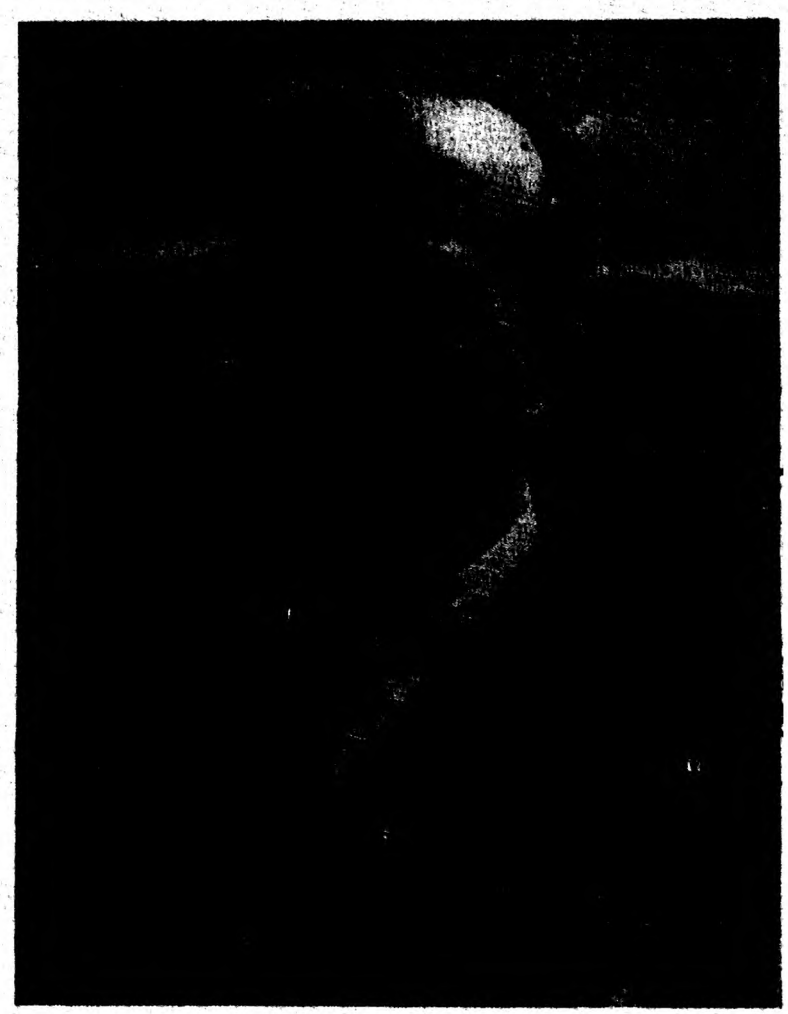

UNA BONA PART del present número de L.N.R. la dediquem modestament, però de molt bon cor, el setantè aniversari de Josep Carner, prominent poeta de la Catalunya retrobada, ensems que un dels més notables de l'Europa contemporània, i espill de patriotes que ha preferit passar les angúnies i les alternatives del desterro, millor que sotmetre's a la potestat dels beduïns tertulians dels cuartos de banderas *de les casernes espanyoles, i els quals, si bé no han après de guanyar cap guerra en tot un segle, sempre han estat amatents en l'art d'enfonsar llur país i en el de mantenir-lo en estat de servitud de qualsevulla potència civilitzada que els ofereixi un plat de llentilles.*

Josep Carner ha complert setanta anys el mes de febrer prop-passat. En la nostra Catalunya, en aquella que ell i altres insignes escriptors de la seva generació van pastar amb el llevat literari deixat per Verdaguer i algun altre precursor, en aquella Catalunya bàrbarament estemordida —no pas aixafada— per botes amb esperons, l'arribada glo-

riosa de Carner a la setantena s'hauria saludat amb la magnificència d'un homenatge nacional. A qualsevol àmbit de la rosa dels vents s'hauria advertit l'estimació general per a un dels seus fills que major glòria li han donat i que millor l'han servida en enriquir-li l'idioma amb la recuperació d'un vocabulari que romania perdut en prestatgeries polsoses de còdexs medievals o en recòndites entranyes del propi terrer, allí on no arriba la investigació científica, però d'on sorgeixen els mots que un cop han passat pel gresol de la poesia recuperen els llocs que els havien estat presos per d'altres impurs...

Però Catalunya té privat de manifestar-se; de manifestar-se espontàniament i sincerament, ben entès. I mai no li serà atorgat el permís que cal —on hem arribat!— per a poder lliurar-se a l'exaltament de la figura literària d'un dels seus fills, voluntàriament exiliat per dignitat cívica, si no ha de servir per a especular-hi en un perentori toquem i toquem polític o econòmic.

Per tal de salvar el seu país de la vergonya que li és imposada, un grup d'escriptors i artistes, entre els quals, remarquem-ho, no figura cap ostensible botifler, presidits per la brillant poetessa Clementina Arderiu, ha llançat la iniciativa de publicar a Barcelona una Miscel·lània Carner, *per a la qual ha sol·licitat —i és de creure que ha obtingut— la col·laboració de molts dels escriptors catalans que, com el propi Carner, es troben allunyats de casa seva per no transigir amb la bretolada castrense que se n'ha apoderat.*

Cal suposar, naturalment, que els autors de la iniciativa, abans d'anunciar-la, van adoptar totes les precaucions que el cas requeria i devien donar als qui governen les màximes garanties que la cosa no passaria d'una simple expressió de fervor literari. I també cal suposar que de moment escoltaren la insinuació que si es captenien com uns bons minyons i no inflaven massa el globus, es farien els ulls grossos...

Però l'aniversari que es pretén festejar va escaure's, com ja hem dit, el mes de febrer, i hom suposa que era per a llavors que s'havia projectat de retre al gran poeta l'homenatge dels seus companys residents dins i fora de Catalunya. I és trist de constatar que passen els mesos, i la Miscel·lània Carner *no apareix, la qual cosa ens fa creure que el nom més il·lustre dels que resten de la Catalunya renaixent, repudiat des del primer moment per la* Falange, *continua figurant en la llista dels proscrits. Com tampoc no surten (i cal pensar que per la mateixa raó) dins la* Biblioteca Excelsa, *de l'Editorial Selecta, de Barcelona, les obres completes (?) de Carner, compilades per Marià Manent, edició la qual s'anuncià per bé que no públicament ni oficialment, d'ençà de fa molts mesos.*

Sí, ja sabem que ara de poc l'esmentada Editorial Selecta ha estat autoritzada per a publicar algunes de les mestrívoles traduccions de certes obres estrangeres que Carner va fer, trenta anys enrera, per a l'Editorial Catalana, i que darrerament àdhuc li han donat permís per a publicar el llibre de poemes Arbres... *Però això, aquesta* tolerància *amb algunes de les obres* menors *(en un sentit del mot no massa exacte) del nostre poeta, ¿no pot ser una hàbil coartada per tapar la boca dels qui intentin queixar-se que no sigui permesa la publicació d'altres obres carnerianes? Tant de bo que se'ns demostri que passem de maliciosos. Ho celebraríem no per a reconciliar-nos ni tan sols dos dits amb el règim, sinó pel que les lletres catalanes guanyarien amb la difusió de les obres completes de Josep Carner i de la* Miscel·lània *projectada per un grup d'amics i devots de l'autor de* Tres estels i un ròssec.

Si, doncs, els catalans que romanen sota el jou topen amb dificultats per a expressar llur veneració al Príncep de la Poesia Catalana, els qui gaudim de llibertat tenim el deure de fer-ho a cor què vols. Per la part que em correspon d'aquest deure, hauria maldat per aconseguir que la totalitat d'aquest número de L.N.R. hagués aparegut dedicada a l'exaltament de la formidable figura literària del nostre altíssim poeta i paradigma de patriotes, si una dificultat insuperable no s'hi hagués oposat. Caigut malalt el dia 3 de maig, escric aquesta nota a primeries d'octubre (a desgrat de la data, molt anterior, a la qual correspon la present edició de la revista) fent un esforç de voluntat, puix que són les primeres ratlles que traça la meva ploma després de cinc mesos de veure'm privat no ja d'escriure, ans de llegir, i no sols per manament mèdic, sinó també per impossibilitat física. Una tal forçada —i exagerada— inactivitat, ha impedit, ni caldria dir-ho, que amb temps suficient pogués demanar ací i allà, als escriptors que sé que no me l'haurien negada, la seva col·laboració en un número que no desdigués del que mereix l'eminent personalitat de Josep Carner. Però no renunciem a insistir. Ho farem quan s'escaigui el vuitantè aniversari, si tots som encara vius. Mentrestant, ací va allò que hem pogut improvisar, com un renovat testimoniatge de la nostra profunda admiració per la seva obra literària i per la noble actitud que ha sabut sostenir davant els opressors de la seva —i nostra— benamada terra.—A. A.*

* Crec que el fet justifica, així mateix, que l'aparició de L.N.R., en lloc d'avançar, tal com havíem decidit i anunciat, hagi sofert encara un nou retardament.

LES EFÍMERES REPÚBLIQUES CATALANES

L.N.R.

A Josep Carner.

Amistat i admiració.

El comte-duc d'Olivares, privat i ministre de Felip IV, pretenia unificar els pobles peninsulars sota l'hegemonia de Castella. Fins aleshores, les diferents nacions que s'anomenaven espanyoles conservaren, més o menys dificilment, llur fesomia política i una certa independència, reunides sota un ceptre comú que abusava sovint del seu poder. Olivares va proposar-se constituir un estat unitari, tal com Richelieu havia aconseguit a França.

Cregué que Catalunya, zelosa dels seus drets, resistiria, i usà simultàniament la perfídia i la força per tal de subjugar-la. Va tractar d'atreure's amb afalacs els catalans de selecció, ensems que promovia desordres públics que li servissin de pretext per una intervenció militar més o menys solapada, aprofitant la presència a Catalunya de la soldadesca destinada a lluitar amb França en la guerra dels Trenta Anys; guerra entre França i Àustria, i, per tant, amb Espanya.

Els excessos de les tropes que ocupaven Catalunya van provocar nombrosos alçaments populars, reprimits durament pels militars espanyols. És ben sabut que un d'aquests alçaments esdevingué el dia de Corpus —7 de juny del 1640—, quan entraren a Barcelona, pel Portal Nou, uns mil dos-cents forasters armats, la majoria segadors, amb idees de venjança. Amotinats, estengueren el terror per la ciutat i assassinaren el virrei, comte de Santa Coloma.

La situació, ja prou tibant, fou agreujada pel sagnant incident. Pau Claris, president de la Diputació Catalana, reunia el 14 de juny la Junta de Braços, constituïda per representants dels Tres Estaments, i, en termes conciliadors, enviava ambaixadors a Madrid, els quals publicarien la *Proclamació Catòlica* en justificació de Catalunya. Però, mentrestant, es deia que el Rei en persona volia venir a Catalunya, amb un bon exèrcit, però amb males intencions. I en efecte, els darrers mesos de l'any va saber-se que en el Baix Aragó es congregaven importants contingents militars disposats a sumar-se a les forces que ja hi havia a Catalunya, i, d'altra banda, els enviats de Claris eren acomiadats de Madrid ensems que el cap de l'exèrcit espanyol, general Marqués de los Vélez, era nomenat virrei de Catalunya.

Els espanyols van entrar a la nostra terra per Tortosa, Cambrils i Tarragona, el dia 23 de desembre. Pau Claris alçà el sometent general i reuní uns cinc mil homes en els passos de Martorell, ensems que tractava amb França i proclamava la República Catalana. La qual va ser, tanmateix, de curta durada, puix que els francesos exigiren, per tal de fer efectiu el seu ajut, que Catalunya atorgués el títol de Comte de Barcelona, amb atribucions sobiranes, al rei de França Lluís XIIIe. La qual cosa va fer-se el 23 de gener del 1641. Poc després moria aquell rei i el succeí en el comtat el seu fill, Lluís XIVe.

El fet que Catalunya s'hagués fet francesa i el triomf dels catalans i llurs aliats sobre els espanyols en la batalla de Montjuïc, motivaren la retirada de l'exèrcit castellà. Ben aviat, malhauradament, moria Claris —el 27 de febrer— i la guerra, plena de vicissituds, es prolongà per més de deu anys. En acabar-se, es signa un Tractat dels Pirineus que torna Catalunya a Espanya, llevat del Rosselló, el qual resta francès per sempre mès. Per part d'Espanya va respectar-se per un temps precari la nostra diem-ne autonomia. I la conseqüència natural de la guerra va ser la ruïna de Catalunya i l'empobriment d'Espanya.

Després del període *discrecional*, de força bruta i de mesures arbitràries, que va seguir a la invasió napoleònica de Catalunya l'any 1808, la política imperial canviava sota el poder del mariscal Augerau i àdhuc de Mac Donald. El nou mètode fou iniciat pel primer. Intentava atreure's els catalans amb propaganda liberal i nacionalista. És ben coneguda la proclama que Augerau signava el 18 de març de 1810, en la qual ordenava que la llengua catalana fos oficial, al costat de la francesa, i que les quatre barres de sang onegessin al costat de la bandera tricolor de França. El dia 8 de febrer s'havia establert el Govern de Catalunya, independent del de Josep Bonaparte, rei d'Espanya. Sota la direcció d'homes joves i intel·ligents, s'instaurava un règim civil. El 19 de març, després de ser llegit el decret de l'Emperador que ho disposa, es proclama solemnialment la Constitució del Govern de Catalunya. Són rebaixades les contribucions, es publica una ordre d'amnistia general, i són remoguts el general Duhesme i el policia Lechi, que tanta culpa tenien en la política de repressió.

Però les il·lusions no duren. Segueix abrivadament la guerra a Catalunya. «Mentre existeixi un català —escrivia la Junta Superior del Principat— serà un enemic mortal de Napoleó i dels seus satèl·lits.» La política dels francesos dóna un altre tomb, i és així com Catalunya es troba purament i simplement anexada a l'Imperi.

Estiu del 1821 Els greus disturbis induïts pels partidaris de Ferran VIIe, els quals pretenen acabar amb la Constitució del 1820, són causa de reaccions revolucionàries. A Catalunya predominen els ferrandins de diferents colors, però els elements liberals i, sobretot, els ultraliberals, es mostren exasperadament actius. La ciutat de Barcelona es distingeix per ser un dels centres més radicals, en aquest sentit. Actuava la secta dels carbonaris, que encenia els entusiasmes dels constitucionalistes. Una cruel epidèmia de vòmit negre acabava d'irritar els catalans d'una i altra banda.

Els agitadors decreten el desterro dels *servils* més significats i embarquen, amb destinació a Mallorca, el bisbe, el baró d'Eroles, els generals Sarsfield i Fournas i altres militars. Barcelona viu uns dies de revolució. Jordi Bessières, un aventurer francès que més tard provarà que es tractava d'un traïdor de la pitjor mena, proclama la República catalana.

La policia, però, s'encarrega d'acabar molt aviat amb Bessières i la seva obra. Fet presoner, és condemnat a mort, però l'agitació que encara somou el poble aconsegueix que la pena li sigui commutada per la de deu anys de presó, al castell de Figueres.

Al llarg del mes de març del 1873 es produïa a Barcelona una viva inquietud política. Proclamada la República espanyola el dia 11 de febrer, els ministres republicans i els radicals —aquests darrers, monàrquics dissimulats— es miraven amb profund recel. I ja, de primer antuvi, els radicals conspiraven amb

l'intent de destruir la República. A Barcelona, caps i oficials de l'exèrcit es movien a favor de don Alfons, príncep d'Astúries.

Un bon dia, Jubany, Ristol, Clavé, Altadill, Lostau, Serraclara, Joan Martí (el *Xic de les Barraquetes)* i Sunyer i Capdevila petit —germà del de mateix nom que després fou ministre, però que era de major edat— entraven, arriscant la vida, a la caserna de la Guàrdia civil i a la Ciutadella. Sunyer i Capdevila era president de la Diputació. Atiaren els soldats republicans contra els oficials monàrquics i van provocar la fugida dels generals Gaminde i Andía, els quals deixaren abandonats dotze mil soldats que tenien sota el seu comanament i deu mil fusells i municions que hi havia al parc d'Intendència. Van formar-se columnes de cossos francs, però l'Assemblea de Madrid respongué enviant a Barcelona els generals Contreras i Lagunero, per tal d'imposar l'ordre.

La Diputació va rebel·lar-se davant aquella mesura. Elegeix director, amb plens poders, a Lostau, per tal que formi Govern, convoqui Corts catalanes i proclami l'Estat Català «dins la República espanyola». I és constituït el Govern, sota la presidència de Sardà, amb Sunyer i Capdevila i Serraclara com a consellers.

Aquest Govern, al qual recolzaven trenta batallons de tropes catalanes, disposades a tot, acorda de bell antuvi, per lealtat, donar compte a Pi i Margall, ministre de Governació a Madrid, de tot el que ha esdevingut. A la matinada poden establir-hi comunicació telegràfica el president Lostau i Sunyer i Capdevila. I Pi i Margall s'espanta. «¿Qui farà creure a la gent que jo no catava assabentat de tot?» «¿Davant d'això, com podrà sostenir-se el Govern espanyol i ni, potser, la pròpia República, hostilitzada sense repòs i amb les pitjors armes per carlins, alfonsins, cantonalistes, anarquistes?» Pi i Margall promet que tot seguit seran obertes les Corts constituents espanyoles i que votaran l'autonomia de l'Estat Català i la Constitució federalista. Però res de tot això no és aconseguit a tot el llarg de la vida treballadíssima de la República espanyola. Així i tot, confiant en l'esdevenidor, el Govern de l'Estat Català es dóna per satisfet, i plega. Anys a venir, Pi i Margall se'n planyerà: «—Si jo ho hagués previst!»

Després de la gran victòria electoral del 12 d'abril del 1931, Lluís Companys proclama la República des del balcó de Casa de la Ciutat, de Barcelona. Enarbora la bandera republicana espanyola. Immediatament després, des del balcó central de la Diputació, Macià erigeix la República catalana «com un Estat integrant de la Federació ibèrica», i es fa càrrec provisionalment de les funcions de president del Govern de Catalunya. «Per Catalunya, pels altres pobles germans d'Espanya, per la fraternitat de tots els homes i tots els pobles, catalans, sapiguem fer-nos dignes de Catalunya», exclama.

L'entusiasme popular és immens, però alguns personatges influents dins la política liberal catalana no es mostren partidaris de plantejar en aquell moment tan difícil el problema nacional català als republicans espanyols que acaben de fer-se amos del poder. I vénen a Barcelona, a preces del president provisional de la República espanyola, Alcalá Zamora, els ministres Nicolau d'Olwer, Marcel·lí Domingo i Fernando de los Ríos, els quals, després d'una llarga conversa, convencen Macià de convertir la República catalana en Generalitat de Catalunya, la denominació tradicional del Govern català.

Sembla que poc abans de morir, Alcalá Zamora declarava, en el seu exili de Buenos Aires, que el Govern republicà estava disposat, si hagués calgut, a reconèixer el fet consumat, cosa la qual hauria portat, com a conseqüència, a una Constitució federal.

SIS D'OCTUBRE DEL 1934! S'havia format a Madrid un Govern Lerroux, amb participació de la Ceda i a gust de tots els elements reaccionaris, monarquitzants, i enemics de Catalunya. S'organitzà, com a protesta, una vaga general a Barcelona. L'excitació del poble anava creixent amenaçadora des del dia anterior i es produïren diversos incidents de tipus revolucionari. Una multitud omplia la plaça de Sant Jaume, davant el Palau de la Generalitat. De fora estant del Palau, i de dins i tot, s'apremiava el President Companys per tal que encapçalés el moviment i proclamés la República catalana. Es deia que Companys es resistia, de moment, a aitals suggestions, perquè creia inoportuna la intervenció oficial de la Generalitat en el conflicte. Però se li feia difícil de resistir l'ambient: Barcelona cremava i a Madrid els socialistes empenyien. Com és lògic, Azaña estava violent contra el Govern acabat de constituir. Miquel Maura, Sánchez Roman, Martínez Barrios, declaraven haver trencat tota solidaritat amb el Govern, amb les Corts i amb les més altes institucions de la República. Albornoz havia dimitit la presidència del Tribunal de Garanties.

A les set de la tarda, Companys reuní el Govern de Catalunya i els diputats del Parlament català, i poc després llegia, des del balcó central del palau de la Generalitat, l'al·locució que proclamava l'Estat Català «dins la República Federal Espanyola»... «Catalans —deia—: les forces monarquitzants i feixistes que d'un temps ençà pretenen traïcionar la República, han aconseguit el seu objectiu, assaltant el poder... La República es troba en greuíssim perill en els seus fonaments democràtics. Totes les forces autènticament republicanes d'Espanya i els sectors socials avençats, sense distinció ni excepció, s'han aixecat en armes contra l'audaç temptativa feixista. La Catalunya liberal, democràtica i republicana, no pot ser absent de la protesta que triomfa per tot el país ni pot silenciar la seva veu de solidaritat amb els germans que, en terres hispanes, lluiten fins a morir per la llibertat i el dret... Catalans! L'hora és gran i gloriosa. L'esperit del President Macià, restaurador de la Generalitat, ens acompanya. Cadascú en el seu lloc, i Catalunya en el cor de tots.»

A les deu i vint minust de la nit, l'Ajuntament de Barcelona, presidit pel seu batlle Carles Pi-Sunyer, s'adheria, per gran majoria, al President i al Govern de Catalunya.

Companys ha adreçat una comunicació al capità general, Domènec Batet, donant-li compte dels fets i comminant-lo que es posi a les seves ordres per tal de servir la República federal acabada de proclamar. Però Batet avantposa els seus deures militars a les seves afeccions catalanes i dóna disposicions embocades a sufocar el moviment. Durant la nit es combat extensament a Barcelona, però sobretot a la plaça de Sant Jaume. L'Ajuntament és canonejat i la Generalitat expugnada. A les primeres lluïssors del dia, es rendeixen Generalitat i Ajuntament. El President, l'alcalde, consellers de la Generalitat, regidors de l'Ajuntament, diputats i membres del Patronat Universitari, són fets presoners i encausats... L'Estat Català ha durat només unes hores...

PODRIEU EXPLICAR-ME, misser Carner, el mal fat que pesa sobre Catalunya?

AUGUST PI-SUNYER

EL DEIXEBLE PARLA DEL MESTRE

L.N.R.

En parlar de Josep Carner sempre em sembla que cal fer un aclariment. Sempre tinc la temença que hom pensi que vaig a parlar de mi mateix. I, en efecte, els meus interlocutors, momentàniament almenys, s'ho creuen. És explicable. Homònims de nom, cognom i —tota distància guardada— també d'ofici, per un instant es crea la confusió. La situació no s'aclareix fins que algú exclama: «—Ah, parla de l'altre!» (Interiorment, alguns pensen: «—Parla del Carner bo!») Cohibit, jo aclareixo: «—Parlo del Mestre, no del deixeble!»

Avui el deixeble vol escriure unes paraules d'homenatge al Mestre. Abans, però, voldria completar l'aclariment. De vegades, també hi ha confusió quan algú altre parla de Josep Carner. Ja a Catalunya, de jovenet, en assistir a la gaia festa dels Jocs Florals, sovint, en proclamar-se Josep Carner com a l'autor premiat d'algun poema, els meus amics immediats exclamaven: «—Ets tu!» I amb un inici d'aplaudiments aviat reprimit, gairebé m'obligaven a aixecar-me per a rebre l'indegut homenatge. A l'estranger, després, manta vegada, en cròniques literàries m'he vist citat errònament com a Josep Carner, el Mestre. En altres, se m'ha identificat com a *fill, germà o parent* del «gran poeta del mateix nom.» Dues vegades almenys he estat a punt d'ésser objecte d'honorífics homenatges intentats per al meu il·lustre homònim. En certa ocasió, a Anglaterra, se'm prengué pel «genial traductor» de *La Tempesta*, de Shakespeare, i recentment, als Estats Units, se m'atribuí la meritíssima versió catalana del *Tom Sawyer*, de Mark Twain, joies, una i altra, degudes a la mestrívola ploma del meu venerat col·lega.

Fóra ridícul de pensar, ni per un moment, que m'ofenen aquestes confusions. Pel que a mi fa, no insistiria tampoc a establir una clara distinció. Els honors immerescuts, amb tot, són sempre penosos d'acceptar i —encara més— de rebutjar. Puntualitzo, simplement, en esperit de justícia envers el Mestre. Per altra banda, m'imagino que el propi Mestre es troba en un engavany semblant al meu, quan alguna rara vegada ha de parlar, o algú li parla, de l'*altre*, o sigui de la meva modesta persona.

Naturalment, per als catalans no és necessària aquesta puntualització, particularment pel que es refereix a la respectiva categoria del Mestre i del deixeble, en tant que poetes. No pot haver-hi confusió possible entre un versaire pigmeu i un poeta gegant. Per descàrrec propi, tanmateix, i per tal de donar un major sentit a les meves paraules d'homenatge, m'ha semblat que era escaient abans donar al Cèsar allò que és del Cèsar.

És també de justícia exposar ací l'actitud de franca magnanimitat adoptada pel meu distingit homònim davant la situació. La il·lustraré prosseguint l'anècdota: La darrera vegada que Mestre i deixeble es trobaren reunits a Nova York, amb l'elegància especial —i la fina ironia— del gran poeta, aquest al·ludí el tema de les esmentades confusions.

El Mestre proposà un mutu acord que el deixeble considerà un gran honor. Després de constatar que la soca pairal de les dues famílies aparentment originava de la mateixa contrada catalana (els volts de Castellterçol), Mestre i deixeble admeteren la possibilitat d'un llunyà parentiu entre ells, i formalment acordaren declarar-se *parents*.

En la mateixa ocasió, el deixeble visqué la joia d'ésser reconegut, com a poeta, pel Mestre (Fou en els moments de rebre's la nova que Carner-Ribalta era el guanyador de la Flor Natural als Jocs Florals de Colòmbia). En acabar de llegir *Càntic d'Amor*, el recull de poemes premiat, el Mestre comentà: «—Amic, en vós hi ha un clàssic inconegut!»

No retrec aquest afalagador judici per vanaglòria personal, sinó pel que se'n seguí; seguim l'anècdota i ho veurem.

Davant del plaent comentari, el deixeble, ruboritzat i trèmul d'emoció, barbossejà quelcom inintel·ligible. Gairebé sense pausa, el Mestre s'interessà en les recents lectures del deixeble i, finalment, inquirí quin era el seu poeta preferit.

L'emocionat deixeble decidí fer una confessió Començà dient...: —Considero que el meu únic mestre en poesia... (per temor que el que anava a dir s'interpretés com a una fàcil adulació, l'apocat deixeble sobtadament mentí) ...és Virgili.—

La veritat és la següent: De no haver estat víctima de la seva timidesa, el deixeble hauria pronunciat el nom del seu insigne homònim en lloc de substituir-lo pel del poeta llatí. Per a corroborar-ho, hauria afegit que en la seva joventut, a Catalunya, en fer les primeres armes com a poeta, havia deliberadament imitat els versos de Josep Carner, ja aleshores Príncep de la Poesia catalana. I hauria contat al seu mestre les hores venturoses passades pels suburbis de Sant Gervasi i per les pinedes de Vallvidrera recitant —gairebé resant— els poemes de *La Inútil Ofrena* o de *L'Oreig entre les canyes*, fins a saber-los gairebé totalment de memòria.

A més, si el Mestre hagués pogut destriar les barbossejants paraules del deixeble, com a rèplica al seu judici «—En vós hi ha un clàssic incone-

gut», hauria vist formulada aquesta resposta: «—El clàssic no és en el deixeble, sinó en el Mestre!»

Un clàssic!... Això és, efectivament, el Josep Carner que aquest any ateny els seus gloriosos setanta. Carner és el nostre clàssic modern. Ho és pel mestratge que ha exercit sobre totes les generacions de poetes catalans, de Maragall ençà. Ho és per la seva catalanitat bàsica; pel seu do màgic de creador i faisonador de la paraula; pel seu orgull d'escriure en català; per l'elegància espiritual dels seus conceptes i percepcions; per l'espurneig diamantí de la seva lírica. I ho és, sobretot, per la seva esplendorosa claretat; claretat tan pròpia i adient al geni i a la mentalitat catalana.

Claretat!... La claretat, en la poesia de Josep Carner, mereix ésser exalçada i preada en el pre sent homenatge. Ara que una munió de poetes catalans flirteja amb certes escoles poètiques que, per llur rebuscada obscuritat, poden desviar la nostra lírica per viaranys perillosos i perdedors. potser és un moment propici per a posar de model la lírica carneriana pel que té de claretat edificant. Potser i tot, arran del present homenatge, es podria posar de relleu un alliçonament pràctic. Podríem aixecar una bandera amb el lema: «Poetes catalans, retornem als nostres clàssics, retornem a Carner!» Fóra un retorn a la claretat.

Algú, pedantescament, ha dit: «La tècnica poètica moderna ha de consistir a no deixar entendre el que hom vol dir. Els genis no tenen obligació de fer-se entenedors. El lector, que s'enginyi!»

Sota aquesta tessitura, amb l'excusa d'un fals intel·lectualisme, sembla escrita una bona part de la poesia catalana actual. Es cultiva l'obscuritat a posta; una obscuritat, per altra banda, fàcil d'aconseguir a base d'alambicar i contorsionar metàfores incongruents (com una rastellera de vagons ferroviaris després de descarrilar), o, encara més fàcilment, massacrant la sintaxi o practicant la sistemàtica supressió d'adverbis o conjuncions o altres aclaratoris gramaticals.

El mateix pedant d'abans afegeix: «Ésser clar equival a ésser obvi, trivial, prosaic.»

La rèplica automàtica fóra que els més grans poetes són d'una claretat meridiana i d'un abast intel·lectual en totes dimensions. Entès, que els materials del poeta tenen més de percepció que de concepte, més d'emoció que de raonament. Però res no prescriu que el poeta no pugui expressar amb paraules precises la imatge exacta del que percep o sent, per boirós que sigui. Com un gran crític literari ha dit, per als terrenys dubtosos i incerts és on calen les cartes geogràfiques més clares i exactes. Els millors poetes ho han aconseguit. Verlaine, Keats, Yeats, Auden, Carner, no necessiten recórrer a l'obscuritat per ésser subtils, *moderns*, i d'una agilitat intel·lectual alada.

L'homenatge a Josep Carner, que avui celebrem per honorar el Mestre excels de la poesia catalana, hauria de constituir, apart d'una gran festivitat patriòtica, un acte solemne en el qual els nostres poetes, en llur íntim recolliment, pronunciessin un vot fervorós de retorn als bons camins poètics, un vot de plena fidelitat a la nostra tradició poètica i literària. És transcendentalment important, en aquestes hores de perill per a la llengua catalana, no allunyar la poesia del poble. No siguem víctimes d'una mal entesa intel·lectualitat o d'un erroni sentit del *modernisme*. Mestre Carner, al dia com ningú en l'ús de la moderna tècnica poètica, i cultivador com cap altre de l'estètica dels nostres temps, ens assenyala el camí bo.

En tant que modest deixeble i fidel seguidor del gran Mestre, sigui'm permès d'associar-me al tan merescut homenatge, adreçant-me als poetes catalans amb la recomanació i el lema: Retornem als nostres clàssics, retornem a Carner!

J. CARNER RIBALTA

Los Angeles, agost del 1954.

EL vers, que havia assolit la solidesa amb Verdaguer i havia pres amb Maragall una escalfor humana, amb Carner ha guanyat la gràcia i la subtilitat, agermanades a la línia pura que li ve dels poetes de Mallorca. El mestratge de Carner sobre els poetes de la generació actual és d'un valor definitiu: per ell no és possible ja una forma imperfecta per deixadesa, i amb ell ha de salvar el doble perill de la influència simbolista francesa i del camí que s'havia obert l'encarcarada pompa parnassiana. La més alta virtut de la poesia de Josep Carner és la seva catalanitat, profunda com una rel sense la qual tota la seva vitalitat s'escolaria.

ALEXANDRE PLANA
(1889 - 1940)

UN POEMA INEDIT ESPECIAL DE JOSEP CARNER

FI DEL REI JAUME

Desert el seny i l'esment atuït,
ja ni es dolia el rei Jaume en son llit;
del que deixava ja n'era en oblit
i de sos ulls no es partia la nit.

No sent passar l'oreneta xisclaire,
dels gessamins és esmús a la flaire;
jeu, qui lluità cor bleït, braç enlaire,
sota cobertes folrades de vaire.

Li penja el llavi, rellisca el seu front;
últim seguici, devora li són
ombres, silenci, desfeta del món.
Alt es dreçà, cal que jegui pregon.

¿Qui el crida encar, i l'ombrívola calma
fon als sentits? Senyor Rei, què t'espalma?
Un llindar blau va creixent en ta balma.
Tot és claror: hi ha, a tos peus, el reialme.

O llarga estesa de llum resplendent!
Corre una veu d'Alacant al Conflent:
—Si vas partir per als fills terra i gent,
ara repensa't en nou testament.—

—¡Com, mon esguard —diu el Rei—, t'ada-
en veient viles, serrats i senderes! (leres
Jo els nuaré, mal que allaus rapinyeres
pactes esqueixin, malmenin fronteres.

En nom de Déu, Pare, Fill i Esperit
(que ho senti l'àngel i en faci l'escrit,
ara que el seny em revé més ardit),
siga aplegat el que abans he partit.

És una i meva la gran nierada;
en nats pensí de ma sola teulada;
ara, però, veig més gran ma fillada
com Abraham, pare d'una estelada.

Del meu llinatge, que es diu munió,
sigui, indivís, mon reialme millor:
la meva parla, que al temps més felló
obri les ales i es torni cançó.

Mon cor hi resti, que amb ell primereja
la nostra gent, i fa guany i neteja;
per als illencs l'Empordà nolieja,
i el Segre verd al migdia bateja.

I encar preneu el que més he volgut
i que en tot segle tindrà la virtut
de revivar goig o somni perdut:
la recordança de ma joventut.—

I, havent parlat, el gran Rei s'estremia
de tant de goig com al cor li venia;
i els ulls sentí solellats d'alegria
i sabé cert que, aquest cop, moriria.

I les paraules del Rei en sa fi,
amb ploma d'or l'àngel sant confegí,
i les servà com llavor de destí
dins el misteri dels cors a venir.

JOSEP CARNER

Brussel·les, març, 1954

L.N.R.

ELS INTEL·LECTUALS I LA POLITICA

AMB MOTIU DELS SETANTA ANYS DE JOSEP CARNER.

QUAN UN POBLE COM EL NOSTRE es troba en plena lluita per la reivindicació dels drets imprescriptibles de la pròpia nacionalitat, ningú no pot restar al marge del combat, ningú no té dret a declarar-se neutral, ningú no pot dir-se, dignament, català si no s'incorpora a l'acció popular en defensa de les pròpies llibertats individuals i col·lectives.

En les tràgiques circumstàncies en què viu Catalunya, no n'hi ha prou de fer ciència en català, literatura catalana o art català. La ciència pura, la literatura pura, l'art per l'art, encara que portin una forta empremta catalana, no són suficients. Cal que a més a més d'aquestes activitats, els nostres homes de ciència, els nostres literats i els nostres artistes sentin els neguits de l'hora, visquin la tragèdia del propi país i segueixin el palpitar del nostre poble. Els nostres homes de ciència, els nostres literats, els nostres artistes han d'ésser els capdavanters més conscients i actius del moviment de reivindicació nacional catalana. No és lícit d'afirmar que aquesta activitat és cosa de'ls polítics. L'activitat patriòtica és un deure de tots i no es pot dir bon ciutadà el que deixa aquesta feina per als altres.

Els intel·lectuals són, precisament, els que han d'orientar les masses populars, portant-les pel bon camí. De vegades els polítics posen per damunt del suprem interès nacional l'interès personal o de partit i desencaminen el poble o li emplenen el cap de confusions.

Malfieu-vos de l'intel·lectual que no vol saber res de política, amb el pretext que només s'interessa per les coses de la cultura. Qualsevol dia us donarà la gran sorpresa i farà una atzagaiada darrera l'altra, volent fer la *seva política* personal en el moment més inoportú i de la manera més impolítica.

Com més elevat és el lloc que s'ocupa entre les minories dirigents o representatives del país, més gran és la responsabilitat ciutadana. Desentendre's dels problemes de cada dia amb el pretext de voler fugir de les discòrdies polítiques, és desertar del deure. Preocupar-se dels problemes internacionals i de la humanitat, com fan més de quatre, per oblidar-se dels problemes del propi país, és perdre el temps, i, a fi de comptes, no es fa res de profitós ni al servei de Catalunya ni al servei de la llibertat i la dignitat humanes.

En el nostre temps, dir-se partidari de la cultura a seques, és ben poca cosa. L'activitat cultural, si ha de fer un bon servei al propi país i a la cultura universal, ha de tenir un contingut, una personalitat, un objectiu: un contingut veritablement democràtic, una personalitat inconfusible, un objectiu patròtic i humà. Ha de tenir com a preocupació cabdal servir la Pàtria i la causa de la Llibertat.

Totes aquestes coses, tan sabudes, convé repetir-les ben sovint, encara que sigui d'una manera tan vulgar com la nostra i encara que es faci amb motiu de parlar d'un home com Josep Carner, que sap dir les coses tan ben dites.

Aquest home, en arribar als setanta anys, ens dóna l'avinentesa de fer un balanç de tot el que porta fet en el camp de les lletres, de les humanitats i de la internacionalització de la causa nacional catalana.

ELS ÈXITS LITERARIS de Josep Carner i el seu gran prestigi entre els escriptors catalans i entre els compatriotes més conscients, no l'han fet desentendre dels deures de l'hora. El seu viure, durant anys i anys, lluny de la nostra terra, mai no l'ha desarrelat ni li ha fet desdibuixar gens ni mica la seva ferma personalitat catalana. I quan Catalunya ha viscut, com ara, situacions excepcionals i difícils, Josep Carner ha escoltat, de fora estant, els batecs del cor del poble i s'ha posat al primer rengle entre els capdavanters i guies de la nostra col·lectivitat.

La seva carrera literària ha estat ràpida i triomfant. Als vint-i-sis anys era proclamat Mestre en Gai Saber pel Consistori dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, a Barcelona. La seva producció literària, el seu extraordinari domini del nostre idioma, el seu constant afany de treballar per l'enaltiment del nostre tresor espiritual, el fan merexedor d'un lloc distingit i és designat Membre fundador de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. El seu mestratge literari li fa guanyar el títol de Príncep de la Poesia Catalana, i fa escola entre les noves promocions de literats catalans. Tingut com a gran poeta, la seva prosa és tan admirada com els seus versos. La seva col·laboració literària és reclamada de tot arreu i a tot arreu acut d'una manera desinteressada. El seu domini perfecte de l'anglès, del francès i de l'italià li permet d'incorporar a la bibliografia catalana les més valuoses traduccions d'obres estrangeres immortals.

Aquesta carrera brillant i ràpida no el fa tornar orgullós ni el tanca en les seves activitats estrictament literàries. Al revés de molts altres escriptors de casa nostra i de fora, la literatura no l'ha deshumanitzat gens. Tampoc no malparla de la política. Sense haver estat mai afiliat a un determinat partit, té un pensament polític,

econòmic i social ben definit, i ho demostra, sovint, amb els temes que toca en les seves col·laboracions periodístiques. És un liberal progressista convençut i un demòcrata de cap a peus.

Quan Catalunya reclama la incorporació de tots els seus fills a la lluita per la llibertat i la dignitat catalanes, Josep Carner no es fa pregar gens. Les seves sagetes irònique i el seu humorisme fiblador posen en ridícul el règim monàrquic espanyol i el dictador Primo de Rivera (1923-1930) i es fan cèlebres entre els catalans els seus tres estels que li fan de pseudònim en la premsa diària.

La caiguda de la monarquia borbònica i la instauració del règim republicà no representen per a Josep Carner cap millorament de la seva posició personal. No li és confiada la direcció de cap de les institucions de la Generalitat de Catalunya, ni és elegit Diputat, ni els governants espanyols el tenen en compte per a cobrir les vacants més importants que es produeixen en el vell cos diplomàtic. Josep Carner, però, va fent el seu fet i el veiem sempre de segon, donant lliçons als primers amb aquella bonhomia que el caracteritza i, de vegades, amb aquell aire sorneguer que li coneixem tan bé i que li fa contemplar, sense enveja ni rancúnia, els que li han passat davant, amb mèrits o sense.

L'acabament catastròfic de la nostra guerra, el seu exili i la fidelitat inalterable a la causa de les llibertats catalanes, li fan donar el màximum de rendiment al món lliure. Deslligat dels deures i disciplines de funcionari, alliberat de tota mena de compromisos, vivint de les seves càtedres i de les seves admirades traduccions a l'espanyol, és quan dóna tot el que Josep Carner pot donar al servei de Catalunya. És cridat a incorporar-se al moviment de reivindicació nacional iniciat per les Comunitats Catalanes d'Amèrica i no dubta un moment a col·laborar-hi, sabent per endavant que no es tracta de guanyar una millor situació econòmica ni d'ocupar cap càrrec prometedor d'avantatges personals. Situat per damunt de les pugnes personals dels homes i dels partits polítics, el seu consell és sempre escoltat i molt sovint adoptat pels compatriotes que el volten.

Continua, incansablement, la seva producció literària i es fa estimar de debò pels nous deixebles que ha conquistat entre els joves escriptors catalans, exiliats com ell, i pels estudiants universitaris mexicans que assisteixen a les seves classes d'humanitats de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Mèxic.

Incorporat a dues de les institucions mexicanes d'alta cultura, hi fa sempre un brillant paper, conquistant amistats personals i simpatitzants per a la causa de la democràcia nacional catalana, tot enriquint la bibliografia mexicana amb valuoses versions espanyoles de diverses obres de filosofia, emprant un estil que ja voldrien per a ells molts escriptors de llengua castellana.

Mèxic és el seu camp d'operacions durant sis anys. Allunyat de Catalunya, d'aquella Catalunya «que hem deixat, però que no ens deixa», fa tot el que pot al servei de la nostra causa des de les acollidores i estimades terres mexicanes, sense desentendre's de la gran causa de la llibertat dels homes i dels pobles, posada en perill per l'afany de domini de quatre maniàtics criminals i per la traïció dels miserables col·laboracionistes, directes o indirectes, que van trobar a cadascun dels països ocupats per la força de les armes i dominats pel terror. Durant la darrera guerra mundial, tradueix diverses obres per a posar en evidència la malignitat de les idees i activitats nazis, feixistes i franquistes. Les seves versions populars espanyoles s'escampen per tot el continent americà. Ell ha estat el principal traductor dels discursos antitotalitaris dels malaguanyats Benes i Massarik, exiliats als Estats Units, i aquelles edicions populars van ajudar moltíssim a fer conèixer per tota l'Amèrica Llatina la causa de la llibertat txecoslovaca, democràtica i nacional.

Entre la col·lectivitat catalana, sempre figura com a propulsor i capdavanter de tota mena d'activitats polítiques i culturals: és un dels fundadors i el director de *La Revista dels Catalans d'Amèrica* (1939) i del *Full Català* (1941); dóna a les edicions de la revista *Catalunya*, de Buenos Aires, el seu primer gran poema d'exili —*Nabi*— (1941); presideix els Jocs Florals de la Llengua Catalana a Mèxic (1942) i participa en gairebé tots els Jocs Florals de l'exili, només per l'afany de valorar aquestes manifestacions de l'espiritualitat catalana a l'estranger i en defensa del nostre idioma, perseguit i ultratjat pel règim franquista: funda i dirigeix el «Club del Llibre Català» i prologa, ell mateix, els volums que es publiquen.

Cridat a incorporar-se al Consell Nacional de Catalunya que presidia Carles Pi-Sunyer, cedeix, modestament, la vice-presidència que li és oferta, perquè l'ostenti Manuel Serra i Moret, com a figura representativa del simbolisme institucional català en terres d'Amèrica.

La seva gran admiració pel President màrtir Lluís Companys, li inspira un dels seus millors poemes, després d'haver llegit la més contundent acta acusatòria contra Franco i els seus lacais en un grandiós acte d'homenatge que es va tributar l'any 1945 al darrer President de Catalunya. L'acte va tenir lloc a l'Amfiteatre Bolívar, de la Universitat de Mèxic, i hi van participar oradors catalans, gallecs, bascos i espanyols. El

seu discurs acusador del totalitarisme espanyol i de reivindicació dels drets imprescriptibles del nostre poble, pronunciat davant de les més altes representacions institucionals republicanes espanyoles trasplantades a l'exili, fou una peça oratòria insuperable.

Poc temps abans de deixar Mèxic, pel juliol del 1945, la seva segona muller, Emília Noulet, il·lustre escriptora i professora belga, autora de diversos llibres de crítica literària i analitzadora eminent de les obres de Paul Valéry i de Stéphane Mallarmé, funda *Orbe*, una revista llatina de cultura general, i Josep Carner és el seu principal col·laborador. Al costat dels escriptors més prestigiosos dels pobles llatins, hi fa figurar noms catalans de totes les promocions: Manuel Serra i Moret, Pere Calders, etc.

Acabada la gran guerra, el matrimoni Carner retorna impacient a Europa i, des de Bèlgica, Josep Carner intervé en totes les activitats culturals catalanes, presidint festes dels Jocs Florals, donant conferències, publicant articles i lliurant a les Edicions Proa, de Perpinyà, el seu segon gran poema en prosa de l'exili, titulat *El ben cofat i l'altre* (1951). I no s'oblida dels compatriotes que ha deixat per Amèrica: dóna a les edicions d'«El Pi de les Tres banques», de Santiago de Xile, el seu recull poètic titulat *Llunyania* (1952); manté el contacte epistolar amb diversos amics; i esperona les activitats patriòtiques i culturals de les col·lectivitats catalanes.

Sorgeix la iniciativa de crear un Consell representatiu de les darreres institucions de la Catalunya autònoma a l'exili. Sembla que es va a iniciar una nova etapa d'unitat catalana i, reclamat perquè s'hi incorpori, ho fa de bon grat, cregut que pot prestar un bon servei per la seva posició política neutral en relació als diversos sectors en pugna. Malhauradament, aquell primer i únic Govern català que hem tingut a l'exili, va desaparèixer sense pena ni glòria, minat per les discòrdies personals i partidistes. Aleshores, Josep Carner va tenir ocasió de tractar a fons l'ex-President Irla i va escriure d'ell una breu biografia enaltint la seva condició de bon català, de republicà conseqüent i de federalista de la bona mena. Desaparegut aquell organisme, va retornar a les seves activitats culturals i literàries, on encara el tenim actiu i fidel, com sempre, a la nostra causa.

En el terreny internacional, avui encara, la seva acció és magnífica. Com a representant, precisament, de la literatura catalana, forma part del Consell Executiu de la Societat Europea de Cultura; i havent acabat, per límit d'edat, les seves funcions de professor a la Universitat de Brussel·les, ha estat encarregat de donar, cada any, un curs de literatura catalana a l'Institut belga d'Alts Estudis, que és una organització post-universitària a la qual acuden professors de tot arreu.

Josep Carner, a les seves velleses i de l'exili estant, és quan ha fet els més grans i valuosos serveis a la causa nacional del nostre poble.

Estimat amic Carner, visqueu molts anys!

MIQUEL FERRER

DADES BIOGRAFIQUES DE JOSEP CARNER

Josep Carner i Puigoriol, neix a Barcelona el 6 de febrer del 1884.

Comença a publicar els seus versos l'any 1896 a *L'Aureneta*, i, després, a *La Renaixença*, *Joventut*, *Catalunya*, *Empori*, etc., de Barcelona.

L'any 1904 és doctor en Dret i en Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona; el 1907 és Mantenedor dels Jocs Florals de la Llengua Catalana; el 1910 és proclamat Mestre en Gai Saber; el 1911 és nomenat Membre de l'Institut d'Estudis Catalans; i, a Madrid, el fan de l'Academia de la Poesia.

Ingressa, per oposició, al cos diplomàtic i consular l'any 1921 i fa de cònsol d'Espanya a Gènova, San José de Costa Rica, L'Havre, Hendaia, Beirut, Brussel·les i Bucarest; ha exercit el càrrec d'assessor del Ministeri del Treball durant les sessions de la C.I.T., a Ginebra, i ha estat secretari de la Secció Política i de Comerç del Ministeri d'Estat. Durant la República, és nomenat Ministre Plenipotenciari d'Espanya a París i Bucarest i primer Secretari de l'Ambaixada espanyola a Brussel·les.

Els seus treballs periodístics de caire polític es troben, principalment, als diaris barcelonins *La Veu de Catalunya* i *La Publicitat*.

Ha estat Membre del *Colegio de México*, professor a la Facultat de Filosofia i Lletres de Mèxic; professor a la Universitat de Brussel·les, etc.

Actualment és Membre del Consell Executiu de la Societat Europea de Cultura, com a representant català, amb plena personalitat reconeguda; i cada any dóna un curs de literatura catalana a l'Institut d'Alts Estudis post-universitaris de Brussel·les.

Continua exiliat a Brussel·les en el moment de complir els 70 anys.

La seva actual muller és Emília Noulet, de nacionalitat belga, il·lustre professora de la Universitat de Brussel·les.

Té dos fills de la primera muller: un noi i una noia. El noi és químic i resideix a Mèxic, casat i pare de família; la noia viu, habitualment, als Estats Units i és funcionària de les Nacions Unides.

Tàus

A JOSEP CARNER, Profeta i Mestre de la paraula

—Fill d'home i dona, i d'un cabriol n'he hagut el [créixer;
i abans d'ara amb l'isard fèiem una sola peça!

Manyac de pell, ample de pit i estret davall costella;
i pel govern del turmell tinc els vents de les cingleres.

Si em sóc mostrat en temps de promeses,
de per davall munta el sorollar de les verges;

i des de tan amunt, prop d'allí on neix l'estrella,
m'he donat a cadascuna d'elles.

—Sóc sòlid com el dolmen, tinc l'agilitat del cérvol
i em copeja l'anca un buirac de sol;

hi duc lletra escrita, i còdols de riera
que, en ús de repte, la vida lleven per l'empenta del [mandró.
—Jo sóc Tàus! el que atura els vents del rúfol,
el que fa madurar les messes i els rituals de la nissaga;

el que musica la tija bladera
i fila els degotalls de les aurores.

El que ha donat a cada pedra i a cada rel
la veu viva d'una llengua!

M'anomena la xarxa, la nau que amanseix l'ona,
l'ocell de la Tunisia i l'ancià quan pren i dóna la pa- [raula.
I la lluna m'anomena, i la roca, i la fulla,
i el núvol de pluja fruitosa.

I el rem lleuger, el cant de l'alosa, l'escomesa lluminosa [del sol
i tota bèstia de llei i tota altra de feresa.

I Tàus diu l'herba remeiera, la campana-musica
i el bou que orsa pels camins de Déu.

M'ajec d'orella i Tàus revé pels àmbits ocults!

—D'aquestes terres n'he estat sempre,
abans que el temps es contés per anyades!

No hi havia mancament, ni hostilitat, ni gasiveria
i de fruit sucós se'n regalava tot aquell que n'era golafre.

I franc era el recer a les proes fatigades
de demanar llei, tracte i nació!

La petja del nou-vingut s'aveïnava
quan de la taula del més vell havia pres un almosta [d'avellanes.
Després, prop del fadri o de l'home forçut d'anyades,
allargava el braç a l'ona garbinada.

Guanyador o vençut deixava l'estrangeria
per enfortir la raça!

Prenia terra feraç, eina i casa:
al deixar la nau havia de plantar llinatge.

De sol i de pi s'emmorenia.
Ajaçat a l'ombra del garrofer s'omplia de llebeig la [pitrada.

Si era garrofer de camí,
la noia que hi passés prenia-hi muller sempre!

Però els d'ara són l'urc, la fosca, l'afront
i no prenen muller per cercar llinatge...!

Parlen d'uns reis, i d'unes pedres, i de la pell...
i d'himnes de triomf.

És la Castella, la dels raducs estrets i llengua eixuta,
la que afolla la terra del vençut!

És la fora-seny, i la cor-entenebrida
que als meus agemolina sota l'ombra de la Creu.

No són pas els meus, que els meus davall la pols resten:
saba i fruit d'una nova llei.

I d'aquesta mort en vindrà la revenja
apresa en les paraules que es fan sota la rel.

I perquè sóc dels que no s'hi avenen,
m'han obert ferida aci on se'm fa l'alé.

Però la mort no n'és avara. Jo sóc la paraula viva
abans que la pedra fos pedra i el temps es mesurés!

I amb llei de temps tan antiga,
el rostre d'aquells que han traït, irat, aürtaré!

—Juro pels manaments que posen damunt les meves [espatlles
que bleiré gorja i parpella que els ha tornat inics!

I els malucs blagaré, i l'esquena covarda...
i cap rastre de creu no florirà damunt les dunes.

Oh gent de canilla! el vilipendi us ha entenebrit la parla
i dels estels n'heu perdut la lletra.

Receleu com el gos d'entranya afartada
i el roc del rebel mireu de reüll.

Dels atributs d'homenia en teniu mancança
i temeu la venjança de la lletra i del braç que no s'ajup!

Per'xò demaneu a la Castella el compliment del pacte:
el pacte del bàrbar amb l'eunuc!

El qui cau és semença. I d'altres en vénen,
aproats i coratjosos com l'antic brúfol d'aquestes torres.

D'aquesta nova raça en sóc el primogènit:
no s'acalen ni els ajupen i, a l'escometre, donen el cop [segur!

Mireu-los! Mai més el pa se'ls tornarà sèver,
ni es torçaran sota el pes dels blancs caníbals!

Els he llevat el malefici que en altres temps, en altres [terres,
cremà les ales del quetzal.

Se'ls sentirà pels indrets de Déu i a la fàbrica,
que arbre d'Emporion sóc, florit de llinatges!

JAUME TARRADES

L.N.R.

JOSEP CARNER I L'IDIOMA

En l'evolució d'una llengua, els escriptors juguen sempre un paper primordial. Si tots els ciutadans, principalment els que exerceixen una professió o un ofici, enriqueixen i modifiquen llur idioma a través del temps, són els escriptors, en la seva funció creadora, els qui hi aporten més elements i major espiritualitat. És un fet natural que pot constatar-se àdhuc en les llengües més definides i estables i, per tant, més conservadores.

Poques vegades, però, s'ha donat el cas, com en Josep Carner, que un sol poeta contribuís amb tants de mots nous a la riquesa de la seva parla. Carner va néixer en el món de les lletres catalanes en un moment excepcional i, dotat d'imaginació, bon gust i un profund sentit lingüístic, florejà la seva obra, com cap altre escriptor, de paraules justes, belles i sonores que tenien una perfecta arrel catalana. Després de la Renaixença, durant la qual els escriptors refeien el llenguatge literari amb desorientació, caprici i sense base científica, influïts pel francès i encara més pel castellà, vingué la tasca de depuració i ordre que ja havien iniciat Marià Aguiló i Manuel Milà i Fontanals. Jacint Verdaguer, sorgit en l'instant de la transició, fou qui es proposà abans que ningú de donar al català categoria d'idioma literari i fer-ne un instrument viu i sà; cercant les deus populars i rebutjant mots que creia impurs o degenerats, Verdaguer féu una notable obra de realçament i usà un vocabulari ric i extens. La seva tasca, però, no podia ésser completa ni reeixida: li mancava el suport del gramàtic; els escriptors contemporanis seus —llevat de Joan Maragall, més jove, que menava un camí paral·lel, però amb més preocupacions estètiques i artístiques que depuradores— seguien encara els balbuceigs de la Renaixença i el moment no era propici perquè un home tot sol pogués endegar l'idioma. Ell donà l'empenta i la lliçó que havia de fruitar en mans d'altri.

Carner publicà les seves primeres obres dos anys després de la mort de Verdaguer *(L'idil·li dels nyanyos* i *Llibre dels poetes*, 1904). La seva generació s'havia format damunt de bases molt distintes, es trobava en aquell tombant de segle que portava a Catalunya aire d'universalitat, vivia entre gent que cercava la raó de les coses i volia dotar la nostra literatura d'ambicions ultraterritorials i, altrament, rebia una disciplina universitària. Feia poc que s'havia creat *L'Avenç* i Pompeu Fabra ja havia començat els seus estudis gramàtics i de reforma de l'idioma.

Josep Carner, atent al moviment tan prometedor, escrivia amb un afany de puresa i precisió lingüístiques i d'enriquiment de la seva poesia i de l'idioma que conreava. Sovint havia de suplir mots inacceptables. I sovint també es complaïa a inventar, pel gust de crear paraules o per obtenir una major bellesa poètica. El bon sentit, el seu do del llenguatge, el coneixement que tenia d'aquella parla que tot just entrava a la maduresa, conjuntament amb els treballs de Pompeu Fabra, li donaven l'encert adient en les seves invencions. Cap altre escriptor, ni tan sols els exquisits i innovadors Guerau de Liost i Joaquim Ruyra, no aportaren al català tants mots com Josep Carner. A un ritme aproximat de dos llibres per any, Carner oferia la seva excel·lent obra al lector. I si bé el plaer de crear paraules harmonioses i belles perdura en el poeta, és en els seus primers llibres on dóna en profusió els seus mots i girs nous.

Mentrestant, Pompeu Fabra treballava amb entusiasme en la seva magna obra, que no enllestiria fins uns quants anys més tard. Cercava les bases científiques del català, innovava al compàs de les evolucions experimentades pels altres idiomes, fonamentava la gramàtica, percaçava els mots que havien de substituir raonablement els barbarismes, les corrupcions i les falles. Estudiava el llenguatge viu, els termes tècnics i les creacions dels escriptors, i ho coordinava tot amb les arrels del català. Als catalans dels primers anys d'aquest segle els correspon l'honor, per necessitat o pel gust de crear —el noucentisme hi era molt afeccionat—, d'haver donat a la depuració i a la renovació de la llengua catalana bon nombre de paraules que l'enriquiren, la feren més àmplia i flexible i contribuïren a la seva elevació. I Josep Carner, com hem dit, ocupa el lloc principal entre els seus companys de lletres.

Seria interessant poder fer un estudi lexicològic de la contribució deguda a Josep Carner.

A l'exili, però, no sempre es disposa de la documentació necessària. Ens limitem, doncs, a recordar el fet, com a homenatge a Carner en el seu setantè aniversari, que coincideix amb les seves noces d'or amb la poesia.

J. ROURE-TORENT

EL PENSAMENT POLITIC DE CARNER A L'EXILI

L.N.R.

JOSEP CARNER PRESIDEIX, A MÈXIC, UN DELS ACTES COMMEMORATIUS DE LA PROCLAMACIÓ DE LA REPÚBLICA CATALANA (14 D'ABRIL DEL 1931), ACOMPANYAT DE LES REPRESENTACIONS DEL PAÍS VALENCIÀ, DE LES ILLES, D'EUZKADI I DE GALÍCIA.

D'esquerra a dreta: Doctor Salvador Armendares, senyora Armendares, J. Tomàs i Piera, Dolors Bargalló, Juli Jàuregui, senyora Tomàs Piera, Enric Botey, Josep Carner, Baltasar Samper, Senyora Carner, J. Lòpez-Durà, J. L. d'Irisarri, Avelí Artís, Miquel Ferrer, Ferran Llardent, etc.

● *...Saludem d'ací estant la Catalunya que hem deixat, però que no ens deixa, i que treballa les nostres ànimes de dia i de nit; la Catalunya lligada i escarnida, on tants germans nostres han sucumbit a les escomeses de la vessania militar o de les colles delinqüents que l'ajuden, o bé han caigut per a sempre d'inanició, o potser d'una enyorança diferent de la nostra, no pas del paisatge, sinó la més amarga encara de la llibertat...*

● *...Corregim la nostra dispersió en el món per aquesta lligada, que en certa manera ens reconcentra. Unim-nos als catalans captius i perseguits i als quals Franco arrabassa fins el nom, en la conservació, per damunt de tot, de ço que sabem que és llur esperit comú. Responguem als atacs a Catalunya amb la devoció catalana essencial... Som gent que parla en català i per obra dels quals un matís espiritual ha estat reprès en la vella cultura mediterrània. Sense aquesta qualitat que hem d'acreditar donant tots plegats el millor de nosaltres mateixos, potser no hauríem sofert tantes de persecucions, tantes de morts i afront i robatoris i aquest exili d'ara. Però hi hauria un indret del món que no interessaria a ningú, ni per avorrir-lo; i aleshores sí que haurien triomfat les forces obscures del món, a Catalunya, perquè hi haurien exterminat la deu mateixa de la nostra victòria de demà, que és la nostra voluntat.*

● *...El microscòpic general Franco, sempre imperialment decidit a fer feines baixes a Espanya per compte de qui tingui avions i cuirassats per a imposar-se-li, ultrapassa en certa manera la seva categoria de titella empastifat de sang. El seu programa anticatalà té una certa grandesa representativa. És la primera vegada que el geni anticatalà es realitza del tot. Una combinació internacional, un «modus vivendi» entre els països místicament partidaris de l'agressió als febles, i els entusiastes defensors de la No Intervenció, en bella part venuda i traïdora, ha permès, enmig d'altres estropicis, que Catalunya pugui veure's oficialment obligada a esdevenir una mena de desert lunar, amb totes les garanties d'ortodòxia que comporten l'anonimat i la despoblació. El pensament polític de Romero Robledo i Royo Villanova, les mesures político-militars recomanades pel diari madrileny A B C, les peculiars precaucions pedagògiques imaginades en les Juntes de Defensa, tots els devassalls d'ignorància i sadisme amb què pot esgarrifar-nos un ex-oficinista que pren café, gaudeixen avui llur gran acompliment i llur apoteosi... Estúpidamente i inútilment. Perquè acabat dels homes i més durador que els homes, hi ha el paisatge. I el paisatge, que és la cosa més humana del món, si hom deixa de banda els homes escollits i plenament realitzats, el paisatge, refarà homes semblants a aquells que li plantaren vinyes i oliveres, i, en lleixes artificials,*

obrades en la roca, conrearen feixes de moresc. Un cop exterminada tota la nissaga catalana, la reaparició del problema català no fóra sinó una qüestió de vint anys. Una mica de temps que, per a una olivera, no és sinó un sospir, i no cal dir per a un penyal.

● *Per la nostra veritat íntima i popular, que és la nostra llengua, volem anar a la cultura universal, deu de la fraternitat més oberta i més accessible dels homes. Parlem català contra totes les fronteres i totes les baionetes del món; i sabem que no hi ha en el món opressió que no ens odiï, ignorància que no ens bescanti. Petita com era, Catalunya passà per una gran culpable, pel que féu, pel que li feren fer i pel que li feren i pel que no saberen cercar que ella fes. Però els homes de qualsevol indret i de qualsevol parer, que hagin tingut per escaient de condemnar-la en llur judici, no han pogut estar-se, en acabat, si mai l'havien vista, en repensar-hi amb amor. Perquè al so de la parla catalana, tot el paisatge català s'havia humanitzat de segle en segle; i de la melodia dels llavis de les mares i del treball rítmic dels pares n'havia vingut la bella il·lusió d'ésser feliços i d'ésser lliures —no pas reclosos, sinó abocats al món, no pas amb cap veritable frunzimment de rancúnia, sinó amb somriure de curiosos impenitents envers els jocs de l'esperit, i tot nou afany i tota cosa nova.*

● *Noble patrimoni de l'home és el de cercar la veritat per la veritat, la bellesa per la bellesa; però, històricament, una cultura orgànica no ha estat mai creada sense un gran mòbil, sense una fe. Sempre, fins vagament, instintivament, sense teories ni programes, els catalans hem volgut que Catalunya senyoregés i resplendís. Sempre hem volgut mantenir que el català no és pas un idioma confinable a l'ordre casolà o folklòric, i que li hauran de pertànyer la consagració de la cultura i el sòl del pòder. Sempre ho hem cregut així. Restem-hi fidels.*

● *...Els politiquets espanyols que maten com poden les hores al volt d'una taula de cafè, tenen en llur coneguda preocupació anticatalana un fàcil tema de conversa i de parcial entesa amb els falangistes espanyols, i, generalment parlant, amb tota mena de quintacolumnistes. L'absolutisme uniformista, servit per l'aliança estreta del reaccionarisme i el militarisme, autor conegut de l'escursament territorial i el descrèdit d'Espanya, més d'un cop ha declarat que Catalunya era nefanda. Barcelona ha estat assetjada, bombardejada, sotmesa a delictes militars seguits de l'oprobiosa llei de Jurisdiccions, condemnada a l'estat de guerra, i, d'altra part, a la impunitat de les demagògies delictives, inspirades en el Govern Civil, allò que en deien Govern Civil. Si aquesta feina era bona, els politiquets espanyols, de tan emmetzinada xerrameca, ja estan bé a l'exili. La Falange, al servei de Hitler i Mussolini, s'encarrega del problema que ells consideren més essencial.*

● *En els països democràtics, en casos de perill nacional, no governa pas un partit, sinó una coalició. I la força del perill crea, ensems, una consciència relativament unificada. I aquesta, fet i fet, és una utilitat històrica del perill (quan la nació contra la qual s'acosta la terrabastada és encara vivent), que retrempa la nació en unitat. Car d'unitat i de diversitat viuen els pobles, i no pas d'un tot sol d'aquests principis. I la unitat vera no és pas la purament retòrica o la proposada per conveniències d'un artifici polític, sinó la que ve de profundes característiques biològiques estimulades per la necessitat: aleshores és quan cauen els convencionalismes i es destaquen les pàtries de debò... Val a dir que ni per un moment he imaginat que fos execrable que els catalans en exili formessin grups sota les ensenyes dels antics partits. I, home de sempre sense partit, no solament m'he fet una llei, com crec que fóra deure general, de respectar-los tots i cada un, sinó que amb cada un m'ha vagat de tractar cordialment. Potser per això tinc el dret de dir, sense desconsideració per ningú, que, coneixent bé prou, per temperament liberal a la massa de les sangs, la importància cabdal dels vers i provis partits polítics en un país consolidat, gaudidor de la normalitat democràtica dels temps de pau, em sembla tanmateix que en l'hora, per a mi persistent encara, d'una crisi suprema, les estructures romanents dels partits han d'ésser sobretot instruments d'articulació i integració de la unitat. Aquest, si no m'enganyo, és el pensament, cosa que em dóna més assegurança, del nostre amic Carles Pi i Sunyer, vei eventual de Londres, lloc arriscat i inconfortable, però un dels pocs de l'estranger des dels quals sigui possible de treballar efectivament, en política, per Catalunya, i de sentir els més urgents apremis per a la nostra ordenació. Aquest és el seny guiador que es plau a servir la Comunitat Catalana de Mèxic, a la qual en tan noble propòsit no ha pas de mancar la nostra decidida cooperació... Les lícites ambicions polítiques particulars obraran útilment per al fi que es proposen si tenen en compte que avui el gran protagonista de Catalunya, senyal i exemple per a tots nosaltres, no és pas un partit, sinó un poble conjunt en el sofriment, i ocupat, com si diguéssim, sota terra, en mil oposicions secretes. La millor preparació per obrir solc, el dia de demà, en la política catalana normalitzada, serà d'haver compensat l'actual preservació en la qual vivim els que hem passat el mar —aquests beneficis primaris de poder seguir respirant, i opinant obertament, i menjant una cosa o altra—, amb la devota, absoluta compenetració amb la total Catalunya màrtir. I també és possible que escaigui que això sigui posat en lletres de motlle per qui no té més programa, per a quan les coses de Catalunya hauran dat el tomb, que el continuar, si pot ésser a l'ombra del llimoner d'una modesta eixida, part enfora de tot brogit, la tasca regalada d'escriure en català.*

● *És possible que una certa mena d'esperit mitjà, inguariblement superficial, passiu recipient d'imatges de cinema, de vaguetats periodístiques, de samfaines de la ràdio, hagi arribat a la conclusió que les nacions petites, en qualsevol aiust venidor del món, seran condemnades a una condició entre provinciana i colonial... La necessitat del reconeixement lleial de les petites nacions i llur continuació, suposa el plantejament del problema de llur seguretat. I aquesta no pot venir sinó de fortes lligades internacionals, que organitzin el món en amples assistències mútues i gairebé per continents. En cada un d'aquests consistoris de nacions, l'associació imposarà la minva de dret sobirà. I, naturalment, del de les grans nacions, no menys que de les petites; caldrà que els consistoris governin amb seny cooperador els països anlegats en entre-ajuts correctiu a l'anarquia internacional, sempre en aprensió de guerres i alternativament poruga i cruel. I pertocarà a les nacions petites, on, tot amb tot, l'home s'ha salvat millor que no pas en les grans, de defensar els temperaments de llibertat, els drets de la vida, el retorn de l'humanisme contra les deixalles del deliri hegemònic que havia turmentat els polsos de cada país de més o menys artificials possibilitats. Però res no s'haurà après, a desgrat de tantes pavoroses lliçons, si el món*

no ha d'ésser organitzat en esbarts de pobles segurs i mútuament valedors; servant, però, en la base de respecte a les valors vitals, que en cada país no resti departament lliurat a l'opressió, a la minva de dret, a l'urpada assimilista. En el nou ambient propici a l'extirpació de la violència i de la injusticia, fóra desitjable que els catalans estiguessin amatents a posar-se en primeria entre els partidaris peninsulars del futur ordenament. Volem les nostres llibertats, i àdhuc la llibertat de no renunciar-ne a cap; però Catalunya les ha enteses sempre conjugades amb els deures humans, amb l'intercanvi de la cultura, amb el culte de l'universal. En els dies que, finalment, sembla que vagin acostant-se, on només els cooperants seran lliures, val més que prenguem una responsabilitat i que deixem de banda la il·lusió candorosa de què serem lliures si ningú no es fica amb nosaltres. L'Espanya, com a Estat, deixà per la seva crònica ignorància i incapacitat política que es fes fonedissa la seva possible categoria per l'entrelligament amb els destins joves d'Amèrica; els seus elements anomenats democràtics i republicans desconsideraren la tradició del federalisme peninsular, benamatí de noms il·lustres del republicanisme portuguès; Catalunya se sent dir de llavis espanyols, com si fos una externa, o bé: «No mai més», o bé «—I ara, prou.» Existeix encara en més d'un indret un nacionalisme casolà, agressiu, nodrit de sofistificacions històriques, cridaner per por d'haver de comprendre, incapaç de suportar la crítica, impermeable i xenòfob. El negoci de Catalunya, ara, és de deixar que agavellin aquest separatisme els seus adversaris de Ponent.

I.N.R.

RETRAT LITERARI DE JOSEP CARNER*

Els déus van complaure's a dotar-lo. El seu talent ha brillat sempre com un diamant molt pur. No li ha costat cap esforç fer que als sons de la seva lira caigués, rendit en adoració, el millor de Catalunya. Si hi ha hagut esforç per part seva, ningú sinó ell no en coneix les obscures batalles. Però sembla que tot li hagi vingut pels camins incerts i mig perduts, grats a les fades, vorejats de rares flors silvestres, de la dolça meditació somniadora. Almenys, en l'arabesc dels seus versos i en la gràcia de la seva prosa no es nota mai la fatiga. Més aviat hi traspua la delectança en la pròpia creació.

Els seus primers reculls de poemes van ser com a ventalls que es despleguessin meravellosament als ulls dels catalans: ventalls de nacre amb preciosos paisatges estampats en or vorejats de fina pedreria. Resultava, sobretot, que el seu català era insòlit, sorprenent, enlluernador. ¿Amb quin foc inconegut que no cremava, obtenia aquell llenguatge d'esmalt? ¿El redescobria i recreava amb certer instint o el pouava en l'entranya mateixa dels clàssics medievals, dels quals ben aviat produïa un pastitx tan saborós com *Les malvestats d'Oriana?* Per als catalans d'aquell temps que, a despit de Verdaguer —l'únic escriptor català modern de qui és deutor—, ignoraven quin idioma tenien, era una fantàstica revelació d'unes escondides, oblidades, potser esmorteïdes, però encara vivents essències. Amb simplicitat, com sense donar-hi importància, com un déu potent i joganer que fa el miracle de crear un món nou per a la seva nimfa terrestre, Catalunya, els oferia amb els poemes de *Primer llibre de Sonets*, dels *Fruits saborosos*, de les *Auques i Ventalls*, un llenguatge arribat no ja a la maduresa, ans a una afinada i espiritual decadència. I després encara, reforçant la impressió de la incipient meravella, *El cor quiet*, *La inútil ofrena*...

¿Per què, de sobte, deixà Catalunya, la Catalunya efervescent de somnis i que en el seu despertar per l'art i la cultura realitzava un dels somnis més bells del món modern? ¿Culpa potser de la gasiveria, d'un cert desdeny amb què Catalunya, malgrat d'estimar-los tant, tracta de vegades els millors representants del seu esperit? Han de restar ací, per ignorància, en suspens, aquests interrogants. El seu retrat ha de ser el més il·lusori dels retrats. I potser, posat a fer un retrat il·lusori, valdria més abandonar tot detall realista. Pintar-lo com a un màgic entre les seves enceses fornals i els seus complicats alambins, elaborant el tint, per als seus esmalts, del polsim de les ales de les voliaines, de les coloracions de les flors, dels esquinços de boira mig fosos en els tardorals crepuscles o dels primers reflexos de les primaverals matinades... Car sé tan poc del meu model! Només recordo haver-lo vist una vegada. Va semblar-me aleshores una molt catalana mescla de plaga i cavaller, avesat a captivar l'atenció dels seus oients. Una somrient ironia burlesca animava la seva conversa: la mateixa ironia espurnejant que, en l'època de la dictadura, li féu crear aquell estil d'enginyoses al·lusions, de complicades volutes, de despistadores giragonces, que podem admirar en el recull

* Del volum 18 de la Col·lecció Catalònia.

L.N.R. d'articles periodístics que porta el títol, gairebé hermètic per a qui no en coneix el fàcil secret, de *Tres estels i un ròssec.*

Sens dubte aqueixa ironia, índex verbal d'un entremaliat esperit, d'una crueltat infantívola que els anys han atenuat, li ha d'haver valgut, entre alguns disgustos, molts d'èxits personals. Devia ser, especialment, quan des de París servia la causa de la República i de Catalunya, un fibló mortal per als adversaris. Però potser arribà a renunciar a aquest joc de l'enginy per a ell massa fàcil, quan els derrotistes assetjaven per tot arreu i, ja més sarcàstic que irònic, declarava contundentment, amb el foc d'una passió gens dissimulada: «Encara que no quedessin contra Franco més que una prostituta i un lladre, jo estaria contra Franco!»

Tanmateix l'haver estat funcionari de l'Estat Espanyol no deixa de ser, en la seva carrera, tal com molts voldrien imaginar-la, un entrebanc. Però sovint és a través de marrades i d'actituds paradoxals que moltes vides aconsegueixen la plenitud del seu destí. El més segur és que els viatges als quals la seva professió l'ha empès, amb tants pobles pintoresco o de prestigi ancestral, amb tants paisatges exuberants o de sobrietat dramàtica que han pogut reflexar les seves retines, li hagin permès extreure noves sentors i noves essències per a les seves obres; que hagin estimulat, amb la coneixença i l'experiència, el seu pensament. Ha esdevingut, així, rodamon per ofici, i casat de primer amb una xilena i després amb una belga, el més cosmopolita dels escriptors catalans contemporanis. Això el fa ben diferent d'aquelles altres grans figures que, com a tallades en les soques incommovibles dels més robustos roures pairals, ens han aixoplugat amb la seva ombra sagrada. Ell és més aviat la graciosa grimpadora, que ens fa un dosser embaumat de maragdes i d'estels artificials i que ens presta la il·lusió d'un cel més abastable i més humà.

Però aquells que hagin temut una banalització del seu esperit per un deixar-se arrossegar per una vida massa amable, per una ironia massa fàcil, heus ací que poden adonar-se de com s'enfondeix en la seva obra, sense arribar a fer-se dolorosa, la inquietud davant dels problemes del Destí, de la Mort i de Déu. I quan semblava que hauria de declinar la seva inspiració, es renova i ens ofereix, amb *Nabi*, no solament el seu millor i més extens poema, sinó —identificant, com els antics, la vocació de poeta i de profeta— una de les més roents imprecacions actuals, ennoblida com per una pàtina antiga, a la gènere humana esgarriada. I encara, amb una gràcia que s'enriqueix i esdevé més alada, aqueixa subtil filigrana del *Misterio de Quanaxhuata*, amb el qual pobla de belles i inexistents figures, de perenne actualitat en la consciència de l'home, un misteriós i suggestiu panorama de les bigarrades i ardents terres mexicanes.

DOMÈNEC GUANSÉ

BIBLIOGRAFIA CATALANA DE JOSEP CARNER

OBRES ORIGINALS

L'idil·li dels nyanyos, 1904. *Llibre dels poetes*, 1904. *Deu rondalles de Jesús Infant*, 1905. *Primer llibre de sonets*, 1905. *Els fruits saborosos*, 1906. *Segon llibre de sonets*, 1907. *La malvestat d'Oriana*, 1910. *Verger de les galanies*, 1911. *Montjoies*, 1912. *Auques i ventalls*, 1914. *La paraula al vent*, 1916. *Bella terra, bella gent*, 1918. *L'oreig entre les canyes*, 1920. *Les planetes del verdum*, 1921. *La inútil ofrena*, 1924. *La creació d'Eva i altres contes*, 1926. *Les bonhomies*, 1928. *El giravolt de maig*, 1929. *El cor quiet*, 1931. *El veire encantat*, 1933. *Tres estels i un ròssec*, 1934. *La primavera al Poblet*, 1935. *Nabi*, 1941. *El ben cofat i l'altre*, 1951. *Llunyania*, 1952. *Arbres*, 1954.

Tot i no comptar-hi, portem completades 16 pàgines d'originals sobre Carner o a ell dedicats. Això ens obliga a suspendre per aquest número la continuació de l'assaig de Conangla sobre l'Apostolat Patriòtic de Maragall i la consuetudinària Contribució a la Biografia de Mestre Fabra, de Bladé Desumvila.

LA MÚSICA I ÉLS MÚSICS

El centenari de l'Himne Nacional Mexicà

Ens plau reproduir, tot traduint-lo, el següent article del nostre bon amic i col·laborador J. Ventura Sureda, publicat en el diari *La Prensa*, de Nova York:

«Patrocinat per la nombrosa comunitat catalana de Mèxic, l'Orfeó Català d'aquella ciutat es disposa a retre merescut homenatge a la memòria de l'autor de l'Himne Nacional Mexicà, el compositor català Jaume Nunó, amb motiu de complir-se cent anys de l'adopció del bell i viril cant a la pàtria mexicana.

Poc es coneix dels antecedents de Jaume Nunó. Se sap que va néixer al petit poble català de Sant Joan de les Abadesses, i que, molt jove encara, es traslladà a L'Havana per encàrrec del govern espanyol per a organitzar una banda de música en aquella ciutat. Pocs anys devia estar el jove músic en la trasbalsada Cuba d'aquells dies, puix que el 1854, durant el govern del dictador Santa Anna, es troba a Mèxic i presenta una composició musical en el concurs per a elegir l'himne nacional. El jurat que va escollir l'obra presentada per un músic català desconegut a Mèxic, el formaven els senyors José Antonio Gómez, Agustín Balderas i Tomás León. La inspirada lletra, a la que tan brillantment encertà a donar relleu i vida Jaume Nunó, és de l'immortal poeta mexicà Francisco González Bocanegra.

Igual que a Cuba, poc deu haver durat l'estada de Nunó a Mèxic després del seu triomf. Així i tot, no per això els mexicans oblidaren l'autor del seu himne, ja que molts anys més tard, durant la celebració de la per més d'un concepte memorable Exposició Panamericana de Buffalo, el 1901, en el transcurs de la qual fou assassinat el president McKinley, va saber-se a Mèxic que Jaume Nunó es trobava en aquella ciutat nordamericana, on es guanyava la vida modestament, donant lliçons de música. Per una feliç coincidència, Mèxic féu anar a aquesta exposició la seva famosa Banda d'Artilleria, dirigida pel capità Ricardo Pacheco, mort, anys després, en un combat durant les convulsions villistes al nord de Mèxic, i una delegació encarregada de veure's amb Jaume Nunó. Fou Ricardo Pacheco, segons una versió autoritzada del senyor Francisco J. Ariza, director llavors del departament espanyol de *King Features Syndicate*, publicada en el diari *Excélsior*, de Mèxic, el 14 de maig de 1942, qui es llançà pels carrers de Buffalo amb la seva banda de música a la recerca de l'autor de l'himne nacional mexicà. El senyor Ariza va tenir ocasió de conversar amb James Nunó, fill del compositor de l'himne, durant una radiodifusió preparada pel ja traspassat Robert Ripley, creador de *Believe it or not*, i fou James Nunó qui explicà la forma com el senyor Pacheco i els seus músics van trobar el seu pare.

Es veu que en sentir les notes vibrants de l'himne, el vell Nunó no va poder retenir l'emoció i amb un gest mig de sorpresa i d'admiració, exclamà:

—Em penso que em busquen a mi—, i immediatament va sortir a donar la benvinguda als delegats i als músics amb aquestes paraules:

—Obriu de bat a bat les portes d'aquesta casa humil als mexicans!—

I, a mesura que anaven entrant, deia i repetia:

—Que Déu beneeixi la terra mexicana!—

Després de molt pregar i insistir, els delegats mexicans van poder arrancar al vell músic la promesa de fer una visita breu a Mèxic. I Jaume Nunó hi fou rebut amb la generosa hospitalitat que caracteritza els mexicans en totes les avinenteses.

El 1910, amb motiu de la celebració del Centenari de la Independència, Mèxic tornà a convidar Jaume Nunó a visitar el país, i a fixar-hi la seva residència, si aquest era el seu desig.

Aquest any, les principals ciutats mexicanes es disputaren l'honor d'estatjar l'autor de l'himne nacional. El que ara us evoca aquests records fou testimoni presencial de la recepció de benvinguda que tributà a Nunó la bella ciutat de Guadalajara, i va tenir la inoblidable satisfacció d'estrènyer la mà d'aquell il·lustre vellet, compatriota seu.

En l'edició del 13 d'octubre del 1942, *La Prensa* publicava una informació cablegràfica de Mèxic on es donava compte de l'homenatge tributat a les restes mortals de Jaume Nunó, després del seu trasllat a Mèxic des de Buffalo, on estaven enterrades.

La Rotonda dels Homes Il·lustres de Mèxic guarda per a sempre les cendres de l'inspirat artista, que tan brillantment va saber immortalitzar, allhora que el poema sencer de González Bocanegra, la vibrant estrofa:

«Mexicanos, al grito de guerra,
el acero aprestad y el bridón
y retumbe en su centro la tierra
al sonoro rugir del cañón.»

Noticiari

¶ El tenor Gaietà Renom ha estrenat, a Barcelona, dues noves cançons del mestre Agustí Borgunyó, que viu a Nova York. S'intitulen *Dóna'm la mà* i *Cançoneta de tardor*.

¶ A l'*Instituto de Cultura Hispánica*, de Madrid, el crític Antonio Fernández-Cid ha donat una conferència-concert dedicada a la cançó catalana, en l'exposició de la qual s'interpretaren composicions dels mestres Granados, Zamacois, Toldrà, Mompou, Blancafort, Montsalvatge i Bonet.

¶ L'Orquestra Simfònica *Catalònia* ha ofert un concert al Palau de la Música Catalana, sota la batuta del mestre Honori Timoneda, interpretant obres de Beethoven, Dvorak, Tschaikowsky, Wagner i *La maledicció del comte Arnau*, de Toldrà.

¶ El festival de música de Besançon (França) s'inaugurà amb un concert mozartià de cambra, en el qual l'eminent cantatriu Victòria dels Àngels va triomfar en la interpretació del motet *Exultate, jubilate*, acompanyada per l'Orquestra de Cambra de Stuttgart. La mateixa sopran segueix amuntegant èxits en les seves creacions operístiques; darrerament, a l'*Opera*, de París, al teatre *Colón*, de Buenos Aires, i al *Metropolitan Opera House*, de Nova York, on ha interpretat magistralment, segons tota la crítica, les òpera *Faust*, de Gounod, *Manon* de Massenet, *Pelleas et Mélissande*, de Debussy, i *La Bohème*, de Puccini, entre altres.

¶ En un acte d'adhesió a la revista radiofònica *Contrapunt*, de Ràdio Terrassa, amb motiu de la seva tricentenària emissió, s'ha celebrat un festival sardanístic amb la col·laboració de les cobles *La Principal Barcelonina*, *La Principal del Bages* i *La Principal de Terrassa*, presidit pel compositor sabadellenc Agustí Borgunyó, resident a Nova York, i el folklorista Aureli Capmany.

¶ L'Associació Musical Estela, de Barcelona, ha dedicat una sessió a l'obra dels compositors Frederic Mompou, Ricard Subirachs i Xavier Montsalvatge, a càrrec de la sopran Carme Espona i la pianista Carme Bono.

¶ A l'Ateneu Barcelonès s'han ofert una sèrie de conferències-concert dedicades a l'obra dels mestres compositors Eduard Toldrà, Manuel Blancafort, Ricard Lamote de Grignon, Frederic Mompou, pare Robert de la Riba i Xavier Montsalvatge. Han actuat Montserrat Martorell, Mercè Plantada, Pura Gómez, Remei Canals, Carme Bravo, Maria Lluïsa G. de Nadal, Maria Bonet Armengol, Concepció Badia, el Quartet de Corda de Barcelona i l'Agrupació de Cambra de Barcelona, en la part musical. I Rosend Llates, Rafael

Ferrer i Manuel Valls Gorina, com a conferenciants.

¶ També a l'Ateneu Barcelonès s'ha tributat un sentit homenatge a la memòria del Mestre Juli Garreta. S'inicià l'acte amb una conferència donada pel musicòleg mestre Enric Roig, amb el tema *Juli Garreta i el seu verb musical*. Després, la liederista Anneta Reüll, acompanyada al piano per Enriqueta Garreta, interpretà una sèrie de les delicioses cançons de Garreta.

¶ Al Palau de la Música Catalana, l'Orfeó Català ha donat un concert que pot qualificar-se d'històric, per raó de la vàlua de les obres interpretades i pel seu caràcter retrospectiu. Entre altres, es cantaren el poema coral de Vicents M. de Gibert *L'Arca de Noè*, premiat en la Festa de la Música Catalana de l'any 1915; *Empordà i Rosselló*, de Morera; *Teresa*, de Nicolau; *Roses de tardor*, de Lambert; *Pobret, pobrissó*, de L. Romeu, i *Fred, fred és el meu cor*, de F. Alonso; s'estrenà l'obra inèdita del mestre Francesc Pujol *Tamborinada*, i finalitzà l'audició amb el *Te Deum* del mestre Josep M. Comella, com a homenatge al que fou tants anys sots-director de l'Orfeó Català.

¶ Organitzada per l'Orfeó Barcelonès, s'ha celebrat una vetllada musical a la Cúpula del Coliseum, amb el tenor Emili Vendrell conferenciant i concertista i la citada entitat coral. De primer, Vendrell parlà de *La cançó catalana i la cançó clàssica*, il·lustrant la conversa amb composicions de diversos autors i èpoques. En la segona part, l'eminent tenor oferí un recital de cançons catalanes. I en la tercera, l'Orfeó, dirigit pel mestre Lluís Molins, que també acompanyà les interpretacions de Vendrell, estonà obres de Morera, Pérez Moya, Palestrina, Pujol i Mas i Serracant.

¶ El mestre director i compositor Josep Font Palmerola ha donat un recital de les seves obres per a piano a Palma de Mallorca.

¶ La joveníssima pianista Elionor Milà ha donat recitals a les ciutats de Lugano (Itàlia) i Montreux (Suïssa), amb èxits remarcables.

¶ Amb motiu del cinquè aniversari de la fundació de la Mutual Catalana de Santiago de Xile, l'Orfeó Català del Centre Català d'aquella capital ha ofert un concert públic sota la direcció del mestre Ricard Fabregat.

¶ La revista *Radio*, de París, ha publicat un article de Josep Fontbernat consagrat a la vida artística i patriòtica del Mestre Pau Casals.

¶ Al teatre *Romea*, de Barcelona, s'ha celebrat un festival organitzat pel Patronat de l'Obra d'homenatge a la Vellesa del Mestre Director d'Orquestra. Hi participaren la cobla *Molins*, de Sabadell, el tenor Emili Vendrell, acompanyat pel pianista Lluís Molins, i l'Orfeó de Santa, que interpretaren obres de Toldrà, Pérez Moya, Altisent, Font Palmerola, Garreta, Casals, Morera, Apel·les Mestres, Pujol, Vives, Blanch i Güell, sota la direcció del mestre Pérez Moya.

¶ El mestre Miquel Querol ha fet una versió musical del famós *Cant Espiritual*, de Joan Maragall, a quatre veus mixtes, i l'ha editada a Barcelona.

¶ En un concert donat per l'Orfeó de Sabadell s'ha estrenat el poema *Ruta*, del mestre Adolf Cabané, director de l'Orfeó, inspirat en una bella poesia de Joan Sallarès. I en el Concurs *Barcino*, organitzat pel Cercle Sardanista, de Barcelona, han estat premiades les sardanes *El castell de Savallà* i *El Balneari de Vallfogona*, també originals del mestre Cabané.

¶ A iniciativa de l'Obra del Ballet Popular, s'ha celebrat un homenatge al mestre Joaquim Serra, al Palau de la Música Catalana, per haver obtingut darrerament un èxit culminant amb un ballet estrenat a Nica per la companyia del Marquès de Cuevas, d'on ha passat al teatre *Empire*, de París. Les cobles *Barcelona* i *Emporium* interpretaren sardanes i els poemes *La presó de Lleida* i *La Fira*; la sopran Pura Gómez, sis inspirades cançons —dues en primera audició—, acompanyada pel pianista Lluís Molins, i els Esbarts Verdaguer, Montserrat i de l'Orfeó Gracienc, danses populars. Dirigiren les parts musicals els mestres Lluís Moreno Palli, Manuel Oltra i Eduard Toldrà, i l'escriptor Joan Alavedra va oferir l'homenatge.

MOBLES CATALÒNIA,

Angel Messeguer

EXPOSICIO: Insurgentes, 368

Tel. 11-17-34 MEXIC, D. F.

LES ARTS I ELS ARTISTES

¶ En homenatge a la memòria del malaguanyat artista Lluís Macaya, mort ara fa poc a Buenos Aires, al Casal de Catalunya d'aquella ciutat s'ha presentat una exposició de retrats d'amics seus, concurrents a la tertúlia de catalans que ell animava diàriament. Són obra del pintor Ricard Escoté.

¶ A Montblanc s'ha celebrat la Primera Exposició Biennal d'Art. El jurat, que formaven A. García Morales, de l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi; Joan Moles, catedràtic

Distribuïdors exclusius: CASA SOLARES, S. A. Isabel la Católica, 136 - MÈXIC, D. F.

MUDANCES
EMPAQUETATGES
MAGATZEMATGES

Gou

OFICINES:
LOPEZ, 34-G
Tels. 12-46-47, 12-01-77 i 35-44-39
MÈXIC 1, D. F.

MAGATZEMS:
NUEVA SANTO DOMINGO, 149
Frac. San Antonio-Atzcapotzalco)
Tels. 27-45-98 i 27-40-57

de l'Institut de Tarragona, i els crítics d'art Lluís Monreal, Angel Marsà i Joan Cortès, ha atorgat els següents premis: 7.000 pessetes i medalla de plata a l'obra *Baluard de Santa Anna*, de J. Martínez Lozano, de Barcelona; 4.000 pessetes i medalla de coure, a *Santa Maria la Major*, de Jacint Oliver Font, de Barcelona, i mencions honorífiques als pintors A. Gonzalo Lindín, de Tarragona, Josep M. Gual Bernades, de Vendrell, i Albert Muñoz Bardina, de Barcelona; premi de dibuix, amb 1.500 pessetes i medalla de coure, a *Núvols*, de Macià Soler Maseres, de Montblanc, i mencions honorífiques a Juli Pasqual Soler, de Barcelona, i a Joaquim Caselles Ferrés, de Girona.

¶ Al Foment de les Arts Decoratives, de Barcelona, s'ha inaugurat un Segon Recull d'Art, on s'han exposat pintures, dibuixos i gravats de la majoria dels seus socis i on han figurat totes les formes d'expressió produïdes pels nous conceptes de sensibilitat i de creació artística.

¶ El setmanari francès *Arts* ha publicat una fotografia de la capella que ha decorat a Tànger el pintor Juli Ramis, dedicada a la Verge de Montserrat. Diu la revista que una obra de l'artista ha estat adquirida pel Museu d'Art Modern, de París, i que actualment Juli Ramis prepara una exposició per a una de les més importants galeries d'art parisenques.

¶ El ceramista Francesc Elias ha obtingut l'únic premi concedit pel príncep Rainer de Montecarlo, en una Exposició Concurs de Ceràmica suara celebrada en aquell Principat.

¶ L'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona, ha celebrat sessió per a rebre els nous membres Frederic Mompou Dencausse i Manuel Grau Mas, els discursos dels quals versaren, respectivament, sobre *Breus conceptes i meditacions referents a la restauració de pintures* i *Comentari a música callada*. Contestaren als nou vinguts els acadèmics Pere Benavent de Barberà i monsenyor Antoni Griera.

¶ Salvador Dalí ha estat encarregat de fer cent dues aquarel·les per a una edició de *La Divina Comedia*, del Dant, per comte del Govern italià, a través de l'Institut Poligràfic de Roma.

¶ Antoni Tàpies ha exposat les seves pintures a la *Marshall Field Art Gallery*, de Xicago; a la *Martha Jackson Gallery*, de Nova York, i a les *Galerías Biosca*, de Madrid.

¶ A la *Galería Moretti-Arte*, de Montevideu, s'ha fet una exposició d'obres del pintor Miquel Viladrich, que viu a l'Argentina.

¶ L'artista Andreu Dameson ha estat nomenat professor de dibuix a l'Escola de Periodisme creada suara a Buenos Aires, sota els auspicis del Ministeri d'Educació Nacional argentí. També ha donat una conferència sobre *Història, art i tècnica de la caricatura*, al local del Sindicat Argentí de Premsa, de la mateixa ciutat.

¶ A l'ermita de Sant Jordi, del comtat d'aquest nom, un dels indrets més emocionants de la Costa Brava, entre Calonge i Palamós, ha estat col·locada una harmoniosa i aplomada imatge del sant cavaller patró de Catalunya, realitzada en alabastre pel mestre escultor Joan Rebull.

¶ El pintor Josep Amat ha fet una exposició de les seves obres a la *Galeria Georges Siroux*, de Brussel·les.

¶ L'escultor barceloní Ramon Isern ha anat a Suècia per a oferir-hi una mostra de les seves obres.

¶ Macià Serrat ha fet donació al Museu de Prehistòria, de València, d'una magnífica col·lecció de peces, entre les quals hi ha plats ibèrics i monedes romanes.

¶ Al *Salón de los Once*, de Madrid, s'ha fet una exposició del gravat català, que anava des de les obres de Xavier Nogués fins a les d'Enric C. Ricart.

¶ Després d'haver fet una exposició a Córdoba (Argentina), amb motius de Catalunya, del port de Buenos Aires i de les serralades andines, el pintor Joan Margenat ha sortit de viatge per diversos països americans per tal d'oferir mostres de la seva obra. Fins ara ha exposat a Guayaquil i a Quito (Ecuador), i al Teatre Nacional, de San José de Costa Rica.

¶ Al Conferència Club, de Barcelona, ha dissertat el marquès de Lozoya, parlant de *Pelegrí Clavé a Mèxic*.

¶ L'artista Elisa Lagoma ha presentat a les *Galeries Chordin*, de París, unes finíssimes miniatures treballades en vori.

¶ A l'Associació Bonanova, de Barcelona, l'arquitecte César Martinell ha pronunciat una conferència sobre *Valor arquitectònic de l'obra de Gaudí* en ocasió del centenari del naixement del genial arquitecte.

¶ A Bordeus s'ha presentat una exposició de pintors gòtics mediterranis, amb obres mestres dels segles XIVè i XVè, pràcticament de les terres que eren del domini català d'aquella època, entre Sicília i València. Els països de llengua catalana hi han participat amb obres procedents dels museus de Barcelona, Girona, Vic, València i les Balears. Després, aquesta exposició ha estat presentada a Gènova i, finalment, a Barcelona, on encara ha estat ampliada pel que fa a l'aportació dels nostres pintors. Hi figuraven els retaules d'Evol (Conflent) i de Canapost i obres de Bernat Martorell, Barthomeus, Jacomart, Jaume Huguet, Jaume i Pere Serra, Pubol, Ramon Destorrent, Joan Reixach, Ferrer Bassa, Ramon de Mur, Lluís Borrassà, Bonifaci Ferrer, Pere Nicolau, Brossa, Marcel de Sants, Martí de Torres, Lluís Dalmau, entre altres.

¶ El Jurat de l'Exposició Concurs del Sant Sonar, organitzat pel Cercle Artístic de Sant Lluc, de Barcelona, va concedir els següents premis: Premi del XXXVè Congrés Eu-

LA NOSTRA REVISTA
S'IMPRIMEIX EN PAPER
SUBMINISTRAT PER
PAPEL-MEX, S. A.
Ayuntamiento, 112 MEXIC, D. F.

carístic Internacional, de pintura, a R. Rosés; del C. A. de Sant Lluc, a A. García Morales; de l'Ajuntament de Barcelona, a Josep M. Gual, i dos premis particulars a J. Parés i a Josep M. Morató. Premis d'escultura: el del Cercle de Sant Lluc, a C. Fàbregues; el de la Caixa d'Estalvis, a Rafael Solanich, i el de la Diputació de Barcelona, a Jaume Martrús. Premis de bells oficis, a un esmalt de Montserrat Mainar i a una ceràmica de Bernat Sanjuan. Premis de la *Sala Gaspar*, a uns dibuixos de Montserrat Casanova i de Pau Macià, i a uns gravats presentats per Josep Granyer, Josep Grau i Joan Lleó. Integraven el jurat mossèn Manuel Trens, Joaquim Renart, Antoni Vila Arrufat, Josep Llorenç Artigues, Josep M. Arnau, Rafael Llimona i Joan Cortès, actuant de secretari J. Mir Virgili.

¶ Amb pintures a l'oli —paisatges de Sant Privat de Bas, Les Preses, La Pinya, El Malloll, Joanetes i Olot— del jove artista olotí Miquel Bosch Pla, s'ha inaugurat la temporada a la Sala Municipal d'Exposicions, de Girona.

¶ Al primer Concurs-Exposició de pintura i escultura organitzat per la Diputació de Girona, sobre el tema *La immortal Girona*, s'han presentat cent vint-i-tres obres.

¶ Han estat renovats els Consells Directius del Saló d'Octubre i del Cercle Maillol, dues de les agrupacions més inquietes de la vida artística barcelonina. En la primera han estat reelegits Emili Alba, Josep Hurtuna i J. J. Tharrats, i han ingressat com a nous membres el pintor Francesc Fornells-Pla i l'escultor Subirà Puig. En l'agrupació de l'Institut Francès continua Josep M. de Sucre, com a president, i completen la junta Manuel Humbert, Planasdurà, Zitta Verdier, Lluís M. Aragó i Antoni Estradera.

¶ Tres grups d'escenes del Carnaval, del pintor Josep M. Sert, han estat venudes als Estats Units per 5.600 dòlars. Es tracta d'uns murals de la col·lecció d'art de la senyora Harrison Williams, a la Cinquena Avinguda de Nova York.

CREACIONES

MAS DEOP, S. A.

Uruguay 86, 4art. pis - Tel. 19-36-36 - México, D. F

ELS LLIBRES I ELS AUTORS

¶ Ha aparegut a Mèxic, publicat per una de les editorials més importants, el llibre *13½ Cuentos*, del nostre amic i col·laborador Josep M. Francès, amb dibuixos de Carme Millà. L'acció d'algun d'aquests contes (tots força remarcables per l'estil viu, afuat i alhora sensible, característic de Francès), transcorre a Catalunya. Així, per exemple, l'intitulat *Sangre en el Paralelo*, el qual, per la seva extensió i per la seva trama (pertany a l'anomenat gènere policíac), més que no pas un conte és una novel·la plena d'interès.

¶ A Catalunya ha estat recollida per la policia l'edició del llibre de Joan Coromines *El que s'ha de saber de la llengua catalana*, publicat a Mallorca per Francesc de B. Moll, com a primer volum de la Biblioteca *Raixa*.

¶ Ha estat denegat oficialment el permís per a publicar a Barcelona una revista catalana (estrictament literària i artística) que amb el títol *Monitor de les Arts* patrocinaven Carles Riba, Tomàs Garcés, Marià Manent i J. V. Foix. Una altra demostració de l'eficàcia de la col·laboració *dirigida*.

¶ Les *Editions Ouvrières*, de París, han editat un estudi de Víctor Alba dedicat a *Le mouvement ouvrier en Amèrique Latine*.

¶ L'Editorial Millà, de Barcelona, ha iniciat la publicació d'un *Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña*, sota la direcció de Josep F. Ràfols, catedràtic d'Història de l'Art de l'Escola Superior d'Arquitectura, de Barcelona. Inclou dades biogràfiques dels pintors, dibuixants, gravadors, escultors, arquitectes, forjadors, ceramistes, orfebres, impressors, brodadors, armers, vidriers, etc., des de l'època romana fins als nostres dies, del Principat i dels antics comtats del Rosselló i la Cerdanya. L'obra sencera aplegarà unes trenta mil fitxes.

¶ L'Associació d'Amics del Llibre i del Gravat, del Foment de les Arts Decoratives, de Barcelona, ha editat una *plaquette: Consueta de Sant Jordi (Miracle català del segle* XIV*è*), amb nou interpretacions iconogràfiques del sant: Xilografies, gravades sobre fusta, de Fors Lázaro, Gelabert, Oller Pinell i Ricart; calcografies, gravades sobre metall, de Casademont, Llovera i Serra, i litografies de David i Casanova, acompanyant un text extret d'una llegenda d'aquella època, arrelada a l'origen medieval de la tradició teatral catalana, i amb una presentació d'Oriol Martorell.

¶ Fidel Riu, que ja havia publicat el llibre de poemes *Flors palpitants* en les Edicions Torrell de Reus, de Barcelona, ara n'hi ha fet sortir un altre: *Fruita (Llaminadures líriques 1951)*.

¶ Coincidint amb les festes valencianes de Sant Josep, ha aparegut el llibre d'Enric Soler i Godes *Calendari faller*, en el qual es recull la petita història de les falles des del 1849 al 1900.

¶ En la nova col·lecció que edita la benemèrita Editorial Barcino, amb el nom de Biblioteca Folklòrica Barcino, han sortit fins ara els següents volums: 1, *Calendari de refranys*, de Manuel Sanchís Guarner; 2, *Tradi-*

Estel

Fábrica de
Roba interior per a senyora

República Argentina, 76-B - Tel. 39-04-92 - Mexic, D. F.

SASTRES. TALLADORS PER A DONES I HOMES

MEX-CATALÁ

MONRABÀ & GARZÓN

Chihuahua, 118-D
Tel. 11-69-59

MÈXIC, D. F.

SOLERNOU, S. A.

OLIS VEGETALS PER A LA INDÚSTRIA
AIGUARRÀS
COLOFONIA
RESINES SINTÈTIQUES

Av. Ferrocarril, 100 (Col. Moctezuma)
Tels. 22-36-84, 22-28-02 i 22-34-28
Apartat Postal 7153
MÈXIC (9) D. F.

SUCURSAL:
Antonio Bravo, 49
Tel. Mex. 35-52
GUADALAJARA, Jal.

cions del Vallès, de Francesc Maspons i Labròs; 3, *Les festes de Benassal*, de Carles Salvador; 4, *Els vents segons la cultura popular*, de M. Sanchis Guarner; 5, *Les nadales tradicionals (segles* XIVè *a* XIXè), de Josep Romeu; 6, *Contes populars catalans*, de F. Maspons i Labròs; 7, *La Setmana Santa al Pallars i al Ribagorça*, per R. Violant Simorra; 8, *Vida d'En Pep de la Tenora*, de Pere Coromines; 9, *La nit de Sant Joan*, de J. Romeu, i 10, *Els pastors i la música*, de R. Violant Simorra.

¶ La poetessa Maria Antònia Salvà ha estat designada president de la Comissió Patrocinadora del *Diccionari Català-Valencià-Balear*.

¶ També l'Editorial Barcino, de Barcelona, ha reprès les *Publicacions de "La Revista"* en una segona època. Els volums que ja porta publicats són els següents: 1, *Terra endins*, poemes, de Guillem Colom; 2, *Aires de cançó*, poemes, de Xavier Casp; 3, *Els dies*, poemes, de Marià Villangómez; 4, *Records d'excursió*, narracions, de Francesc Maspons i Anglasell; 5, *Ressons*, poemes, de Miquel Forteza; 6, *Cendra votiva*, poemes, d'Octavi Saltor; 7, *La poesia eucarística a Catalunya després de Verdaguer*, assaig, d'Osvald Cardona; 8, *Taula parada*, poemes, de Josep M. Lónez Picó; 9, *Poema de la fam*, de Roser Matheu; 10, *El conqueridor de València*, narració, de Josep Lleonart; 11, *Ocells i peixos*, poemes, de Llorenç Moyà; 12, *Panorama de la poesia catalana*, assaig, de Joan Triadú; 13, *Terra en la boca*, poemes, de Joan Fuster; 14, *Glosses a l'obra verdaguerianа*, assaig, de J. Fornell; 15, *Narracions de la Foia de Castalla*, d'Enric Valor, i 16, *Grèvol i molsa*, poemes, de Tomàs Garcés.

¶ L'Editorial Freixinet, de Barcelona, ha publicat una biografia de Josep M. Folch i Torres, profusament il·lustrada, signada amb el pseudònim de *Miquel de Girona*.

¶ A Barcelona ha sortit un recull d'acudits, explicats en ratlles curtes per Perfecte Amatller, amb el títol *Ingenuïtats*.

¶ La col·lecció *Adonais*, de llibres de poesia, que s'edita a Madrid, ha publicat les *Elegies de Bierville*, de Carles Riba, en text català i traducció espanyola.

¶ L'Editorial Alpina, de Granollers, ha editat la cinquena de les seves Guies Monogràfiques, *Els Munts*, dedicada a l'Alt Lluçanès, amb fotografies, dibuixos i un mapa de l'autor: Ramon Vinyeta.

¶ Francesc de S. Aguiló ha publicat, a Bogotà, l'opuscle *Miquel dels Sants Oliver poeta i humanista*, que conté un estudi sobre l'escriptor mallorquí pel poeta Joan Alcover, datat el 1920; el poema d'Oliver *Les cases senyorials*, amb la seva traducció a l'espanyol deguda a l'escriptor colombià Nicolás Bayona Posada, i la bibliografia de l'homenatjat.

¶ El dia de Santa Llúcia foren atorgats a Barcelona els següents premis literaris: El premi *Aedos*, de biografia catalana, fou per a l'obra *Rafael d'Amat i de Cortada, baró de Maldà*, d'Alexandre Galí: restaren finalistes les biografies presentades per Antoni Papell i Joaquim de Camps i Arboix. El premi *Víctor Català*, per a narracions curtes, el guanyà Jordi Sarsanedes, amb *Mites*, i quedà finalista *L'interior és al final*, de Manuel de Pedrolo. El premi *Joanot Martorell*, de novel·la, fou per a Josep M. Espinàs, amb *Com ganivets o flames*, i quedà finalista *Un de nosaltres*, de Manuel de Pedrolo. El premi *Ossa Menor*, de poesia, s'adjudicà a Miquel Martí Pol, poeta de Roda de Ter, amb *Paraules al vent*, i restà finalista *Donzell amarg*, de Vicents Andrés Estellés, de València.

¶ El Premi de Poesia Catalana Ciutat de Barcelona del 1953, ha estat guanyat per Joan Perucho, amb el poema *El Mèdium*. Resultà finalista la poetessa valenciana Maria Beneyto, amb *Ratlles a l'aire*. A la primera votació van obtenir vots, ultra aquestes dues, les obres dels poetes Francesc Galí, Lluís Valeri, Agustí Esclasans, Lluís Gassó i Carbonell, mossèn Josep Serra Gener, Carles Fages de Climent, Joaquim Horta, Francesc Rossetti, Joan Vidal Salvó, Josep Cadellans Rossell, Palmira Jaquetti, Esteve Albert i Guerau Mutgé i Sauri.

¶ Claudi Bassols Iglésies ha publicat el llibre de poemes *D'altre temps*, amb un pòrtic de Tomàs Roig i Llop i dibuixos de Teresa Branyes i Jordi Pagans Montsalvatge.

¶ Ha començat a publicar-se a Barcelona una intitulada «Col·lecció Assaig», dirigida per J. Jou, el primer volum de la qual el constitueix un excel·lent estudi analític de Rafael Tasis sobre *La Novel·la Catalana*, aportació de positiu valor a la nostra bibliografia. Partint, com pertoca, de Llull, fra Anselm Turmeda, Jaume Roig, Bernat Metge i Joanot Martorell, Tasis traça un panorama minuciós, fidel i detalladíssim de la nostra novel·lística, fins a l'any 1953. Cap tendència, cap escola, cap autor no hi és negligit. Al contrari: sovint, quan l'ordre cronològic el situa davant d'un dels autors sobressortints, Tasis es complau a aprofundir-ne l'estudi, ni que sigui breument, abocant-hi una bona part de la seva reconeguda agudesa d'excel·lent crític literari. A remarcar, encara, que, contra el que és corrent entre els escriptors que romanen a casa nostra, els quals aparenten oblidar molts noms que un dia foren destacats companys del seu, en aquest assaig Rafael Tasis esmenta els títols i els noms dels autors de totes les novelles publicades a l'exili, d'ençà del 1939.

LA MEDICO FARMACEUTICA, S. de R. L.

CLINICA SANATORI RAIGS X

Eric. 28-87-28 Guadalquivir, 78 Mex. L-25-98
MEXIC, D. F.

REASSEGURANCES
Artur F. Costa
Méxic, D. F.

El més exquisit i saboròs dels

OLIS D'OLIVA

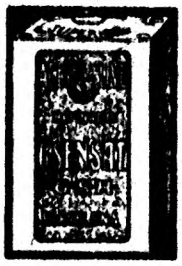

GAUDEIX MÉS QUE CAP ALTRE DE FAMA MUNDIAL INDISCUTIBLE

Agents: EBSA - Apartat 7420

MÈXIC, D. F.

Reg. 4694 "A", S.S.A.-Prop. B-1

el

BOU

va

creixent

LA HISPANA

Administració de Finques · Compra - venda i Hipoteques

Atenció personal de

Francesc Pino Tarragó

Artículo 123 núm. 37

Desp. 409. Tel. 21-80-82

MÈXIC, D. F.

A LA CATALUNYA OCUPADA

¶ La *Revista*, de Barcelona, que dirigeix el falangista Dionisio Ridruejo i de la qual fa d'home de palla Rossend Llates, ha fet cent números. Albert Puig i Palau, que sembla que és el que paga (qui havia de dir-ho!), ha dit, o ha signat, coses com aquestes: «*Cien números son poca labor en la vida cultural de España, a la que nos proponemos servir...*» I Jordi Rubió i Balaguer, fa l'elogi de la *Revista*, es queixa del poc cas que en fa la nova generació d'intel·lectuals catalans, i diu: «*No ha de haber sectores mudos, ni aparentemente inhibidos, en la tarea de estabilizar la vida de la nación...*» De la nació, oi?

¶ Acedo Colunga, governador *civil* de Barcelona, ha declarat que la repatriació dels espanyols que han immigrat a terres catalanes i especialment a Barcelona, s'acabarà ben aviat i de manera definitiva. Perquè afirma que «*es una inmigración que aumenta los mendigos, los amontonamientos miserables e inmorales, la delincuencia, la contratación obrera fraudulenta y especuladora de la burguesía, etc., etc.*» I el que és pitjor de tot, ho ha dit confidencialment: Tota aquesta gent famolenca que ve a Barcelona descobreix la civilització per primera vegada i acaba per adaptar-se al país, *catalanitzant-se*.

¶ El ministre de Comerç, Manuel Arburua, ha anat als Estats Units a demanar que ja no es parli més del pacte ni de l'ajut nordamericà a l'Espanya de Franco si Wàshington ha de continuar la seva política de no deixar veure un dòlar als governants espanyols. Aquest ha estat l'objectiu del viatge. Però ell ha dit que no hi ha anat per a demanar res, sinó per amistat de la bona. Efectivament, l'incommensurable Galinsoga de *La Vanguardia Española*, de Barcelona, ho ha confirmat: «*Visita de amistad, no de gorronería*». I l'Artajo, ministre d'afers estrangers, ha dit que per aquestes visites d'amistat ell es pinta sol i no ha de delegar les funciones al comerciant Arburua.

¶ Melchor Fernández Almagro, acadèmic d'una pila de llocs franquistes i escriptor falangista admirat de quatre badoca ex-catalanistes, ha aigualit la festa als nostres crítics literaris provincians que han fet grans elogis de l'estil i del domini de l'idioma espanyol de l'escriptora sabadellenca Maria Lluïsa Forrellat. Elogia «*la calidad y adecuada virtud expresiva del lenguaje*»; li troba catalanades com aquella d'«*afeitado de fresco*», que diu que no es pot admetre en espanyol... Però Fernández Almagro s'oblida que es tracta del dialecte espanyol de Sabadell i dels sabadellencs distingits. Tampoc no van admetre aquella frase revolucionària llançada per Xènius, de Madrid estant: «*A horas de ahora*» traducció literal del català, encaminada a enriquir el diccionari de la *Real Academia de la Lengua*.

¶ L'Agrupació Esportiva d'Empleats de Tramvies i Trolebusos de Barcelona fa cultura física i de tota mena: Els ex-sindicalistes furibunds que remenen les cireres, han organitzat una tanda d'exercicis espirituals sota la direcció dels sacerdots Antoni Parés i Ramon Reguant, S. J. Déu els faci bons!

¶ Una filtració agosarada al Palau del Pardo, de Madrid: el que actualment fa de capellà del *caudillo*, és un sacerdot català, que es diu Josep Maria Bulart. Que no se'n fiïn. Ni els catalans, ni els franquistes.

¶ Ha estat nomenat sots-director de *Solidaridad Nacional*, de Barcelona, un tal Jesús Vasallo. El cognom fa l'home, i farà un bon paper al costat del director Luys Santa Marina i del redactor obrerista-falangista, ex-redactor de *La Veu de Catalunya*, Lluís Bertran i Pijoan.

¶ El cèlebre barri barceloní de La Torrassa, que durant molts anys va fer-se famós pel nombre extraordinari de murcians que el van ocupar, de mica en mica ha anat perdent aquelles característiques i el seu emblema faïsta *rojo y negro* ha esdevingut més negre que roig. Aquests darrers anys, els seus espectacles religiosos són els més concorreguts i les processons són de les més lluïdes.

¶ Franco, ha dit: «*Si hoy se valora nuestra frontera pirenaica como obstáculo, no es por sus elevaciones orográficas, sino por el respaldo de una nación unida que la guarda.*» Unitat de destí i voluntat d'imperi...

¶ La banca catalana, tradicional i prestigiosa, ha acabat, sota el règim franquista, en un simple apèndix dels bancs espanyols de Madrid. Els diversos controls establerts i l'asfixia dels darrers quinze anys, en compliment del programa elaborat pel falangisme espanyol, comença a donar els seus fruits en el terreny de les finances, mentre ha estat una batalla perduda en el terreny espiritual.

¶ Ara molts dels nostres banquers es dediquen a treballar d'una manera diferent. N'hi ha uns quants que han constituït una societat anomenada *Algodonera de Cataluña, S. A.* que ha aconseguit, pagant-ho bé, la concessió espanyola del cultiu del cotó a les quatre *provincias* catalanes.

¶ El record permanent de l'assassinat del patriota Josep Moragues, decanitat per ordre de Felip Vè, el 27 de març del 1715, havia fet remoure els sentiments del nostre poble amb motiu d'haver-se trobat una gàbia amb un cap humà al cementiri vell d'Argentona. Hom creia que era el cap del dignissim català. Però, no. Un estudi radiològic fet a l'Hospital Clínic, de Barcelona, ha demostrat que es tracta del cap d'una dona de 20 a 40 anys, la qual no ha pogut ésser identificada.

¶ Per a contrarrestar la propaganda sistemàtica i la persistent tasca proselitista dels protestants, l'arquebisbe-bisbe de Barcelona, monsenyor Gregorio Modrego, ha fet una Pastoral que dóna consignes a tots els catòlics: contenir els protestants en la seva expansió; allunyar els catòlics del protestantisme; aconseguir la conversió de protestants al catolicisme. I, a continuació, com que no es refia gaire dels resultats d'aquestes recomanacions, diu que els bons catòlics s'han de dedicar a investigar quines són les famílies que s'afilien al protestantisme i han de fer la denúncia corresponent. El pecat serà perdonat, per endavant, als delators.

¶ Félix Alonso Gallardo, és el nom d'un *repatriat* de la U.R.S.S. al qual en arribar a Barcelona, un entusiasta falangista se li va oferir per a portar-li la maleta... I ara es queixa que no ha vist més la maleta ni el falangista entusiasta.

¶ L'Associació Nacional (espanyola) de Supervivents de les Campanyes de Cuba, Puerto Rico i Filipines, establerta a Barcelona amb els que resten d'aquells pobres soldats portats a terra estranya i dels voluntaris que recrutaven els industrials i comerciants barcelonins que tenien interessos a defensar a les antigues colònies espanyoles, tenen el seu estatge social a l'església del carrer de Sant Antoni Abat. Com que són supervivents d'una causa perduda, el franquisme els té abandonats del tot i les quotes no els arriben per a tenir un estatge més adequat. Però ells entren i surten de l'església com si entressin a una entitat qualsevol i, per evitar l'intrusisme, a cada assemblea exigeixen a la porta de l'església el carnet d'associat i el rebut darrer.

¶ L'aristocràcia del Passeig de Gràcia de Barcelona ha mogut un gran rebombori perquè la majoria de les empreses bancàries barcelonines es trasladen a aquella gran avinguda. Troben que els banquers no són prou aristocràtics o que no són gens decoratius els compte-correntistes dels temps actuals. Fins i tot Carles Soldevila n'ha fet retret, posant-se, naturalment, al costat de l'aristocràcia.

¶ Durant aquests darrers temps han estat suprimits a Catalunya els següents municipis: La Baells, afegit ara a Cerca; Brocà i Sant Julià de Cerdanyola, que, junt amb Guardiola de Berga, han passat a integrar el municipi d'aquest darrer nom; Vilalleons i Vilatorta, que s'han aplegat formant l'Ajuntament de Sant Julià de Vilatorta; Sant Joan de Palamós ha estat agregat a Palamós; Tamarit s'ha incorporat a Tarragona, i Sant Vicenta de Calders ha quedat unit al Vendrell. Entre els municipis nous que s'han creat, hi ha els ja esmentats Guardiola de Berga i Sant Julià de Vilatorta; però, en canvi, La Llagosta, que forma nou Ajuntament, ha estat segregat de Sant Fost de Campcentelles. Actualment al Principat de Catalunya hi ha 1.059 Ajuntaments, que es descomponen així: 320 que corresponen a la *provincia* de Lleida, 309 a la de Barcelona, 250 a la de Girona i 180 a la de Tarragona.

¶ Es parla molt de les virtuts estalviadores del nostre poble. Sobre aquest punt, les estadístiques són ben explícites. Segons dades del 1950, de 4.766.000 dipositaris a les Caixes d'Estalvi Benèfiques peninsulars, 1.769.000 eren catalans del Principat, i 1.419.343 dels quals radicaven a la *provincia* de Barcelona, amb 4.695 milions de pessetes. La *provincia* de Bascònia tenia 442.000 dipositaris i 1.221 milions de pessetes. Mentre que la *provincia* de Madrid només tenia inscrita 237.000 dipositaris, amb 460 milions de pessetes.

¶ En un opuscle editat pel doctor Francesc Massana Rovira, metge de Martorell, s'estudia la creixent mortalitat peninsular deguda a feridura cerebral i es destaca que en el quinquennì 1945-50 el promig peninsular és de 80 per mil habitants, mentre que en el quinquennì 1880-85 només era del 38,28 per mil. Sobretot cal tenir present que el promig de mortalitat actual per mil habitants és de 10,64, i aleshores era de 26,2. Però, el més important a assenyalar és que les terres de llengua catalana són les que porten la davantera, començant per Girona, amb 143,6 per mil; Tarragona, 130; Les Illes, 128,6; Castelló, 122,6; Barcelona, 117; Lleida, 108; Alacant, 99, i València, 83 per mil defuncions. Mentre que a Madrid el promig només és de 49,6, i a les Canàries assoleix la xifra mínima de 39 morts de feridura per miler d'habitants.

¶ Segons estadístiques, a l'Espanya actual hi ha 1.660.000 bicicletes registrades. La *provincia* que en té més és la de Barcelona, amb 160.000, seguida per la de València, amb 138.500. La capital barcelonina en té 34.000 en circulació, mentre que Madrid només 17.000.

¶ El *Ministerio de Educación Nacional* ha aprovat projectes d'obres de restauració a la catedral de la Seu d'Urgell i a l'església de Sant Francesc, de Montblanc. També ha declarat paisatge pintoresc la cala de Port Lligat, de Cadaqués.

¶ La síntesi demogràfica de l'any 1952 corresponent a la ciutat de Barcelona, dóna les xifres següents: Nascuts vius, 20.281; matrimonis, 9.941; defuncions, 12.179; nascuts morts, 876; morts de menys d'un any, 701. La població de fet era de 1.305.520 habitants, el 31 de desembre del 1952, amb un augment de 17.237 respecte la mateixa data de l'any anterior. O sigui com si tota la ciutat d'Igualada s'hagués abocat a la capital barcelonina. Per excés de naixements sobre defuncions, l'augment ha estat de 8.102 habitants, i 9.135 deguts al moviment migratori. Finalment, viuen a la ciutat 590.349 homes i 715.171 dones, de manera que hi ha un excés femení de 124.822 persones.

VERMOUT

ANGELINUS

en els seus dos tipus

DOLÇ i DEMI-SEC

LA ASTURIANA, S. A.

Fresno 111

México 4, D. F.

Pl. Parque España, 7 — Tel. 11-05-95.

RESTAURANT del CENTRO ASTURIANO

a càrrec de

RAMON VIÑAS POU

Cantonada d'Orizaba i Puebla

MÈXIC, D. F.

MARIBEL

Vestits. :: Roba interior per a nens. :: Brusés fines per a senyora. Jerseis de llana teixits a mà i a màquina. :: Mocadors fins. :: Mitjons per a nens. :: Articles de tacador, i per a regals.

Passatge de Iturbide, 18
Tel. 18-27-95

Dr. S. Armendares, fill

ESPECIALISTA EN MALALTIES DELS NENS I ALIMENTACIÓ INFANTIL

Consultori:
Alvaro Obregón, 254
Tels. 28-84-04 i 11-91-52

Visita diària de 4 a 6 p.m., excepte els dissabtes i festius

LA ESPECIAL

Botifarres, salsitxes, pernils i xoriços a l'estil català

Carns fredes de tota mena

MARIA VENTAYOL
(la Catalana)

"Puesto" Nº 20 Tel. 10-02-78
Mercat de Sant Joan
MÉXIC, D. F.

Dr. D. Franco

ODONTOLEG

De 11 a 1 i de 4 a 8

Uruguay, 44, desp. 112

Tel. 21-20-57

MÉXIC, D. F.

Agents: E B S A
Apartat 7420 — Mèxic, D. F.
Telèfons 22-07-45, 12-88-88 i 12-05-21

¶ Una curiosa estadística que s'ha fet a Barcelona estableix la superfície de la zona verda de la ciutat, d'aquesta manera: Els cinc parcs barcelonins —Ciutadella, Guinardó, Güell, Montjuïc i jardí de Pedralbes— ocupen 2.099.052 metres quadrats; els parcs exteriors —Sant Medir, Tibidabo i Vallvidrera— s'estenen per 3.796.645 metres quadrats; els jardins de barriada tenen una superfície de 209.673 metres quadrats, que es redueix a 62.359 metres en els jardins de repòs a la via pública, i a 18.200 metres en els jardins decoratius; amb el que resulta que la superfície total de la zona verda de la ciutat és de ... 6.185.930 metres quadrats. Un altre detall curiós: El nombre total d'arbres en carrers i avingudes (setze quilòmetres de quatre rengleres i cent vint-i-un quilòmetres de dues) és de 50.809, al qual s'afegeixen els 51.452 arbres que es troben en els jardins; d'on resulta que Barcelona té a la via pública 102.261 arbres.

¶ Segons un quadre estadístic sobre el cost de la propietat urbana, publicat pel Banc Urquijo, es pot comprovar el poc rendiment produït per la construcció actual de cases, en relació amb els preus dels lloguers, a casa nostra:

Cost d'una vivenda..	ptes.	76.000	82.000	89.000	95.000
Renda líquida anual .	„	3.336	3.424	3.440	3.520
Lloguer mensual mitjà	„	417	428	430	440
Interès obtingut	„	4,37 %	3,94 %	3,84 %	3,70 %

Això explica la minva que s'observa en les inversions immobiliàries, i confirma el que deia fa poc el corresponsal a la península del diari mexicà *Novedades*, que «*de treinta matrimonios que se celebran a diario en Barcelona, veinte de ellos no tienen vivienda y tienen que alojarse en hoteles, pensiones o en sus casas familiares.*»

CURSOS I CONFERÈNCIES

¶ L'Ateneu del Casal de Catalunya, de Buenos Aires, ha continuat els seus cicles de conferències que ofereix quasi setmanalment. Les darreres han estat aquestes: *Aptituds econòmiques dels catalans*, per Ricard Muixí; *Herència i joventut*, per Josep Martorell; *Homes i camins en la Història Nacional de Catalunya*, per Josep Escolà; *L'art prehistòric i les meravelles del paleolític català*, per l'enginyer Jaume Vàchier; *Passat, present i esdevenidor del Dret Català*, pel doctor Francesc Fernández; *Sabino Arana i el moviment basc*, per Pedro de Besaldua; *La justícia a Catalunya durant la República*, pel doctor Sentís-Melenlo; *Influències èuscares en la toponímia i la llengua catalanes*, per l'enginyer Santiago Rubió i Tudurí; *L'esport a Catalunya*, per Antoni Prats; *Poesia catalana*, per Jaume Casas, i *La medicina catalana al segle* XIIIe, pel doctor Joan Cuatrecases.

¶ A Bogotà (Colòmbia) el professor Francesc de S. Aguiló ha donat una conferència amb el tema *Orfila, metge de cambra de Lluís* XVIIIe.

CINE PARIS, S. A. de C. V.
i
CINE PRADO, S. A.

desitgen Bon Nadal i Feliç Any Nou als seus amics i amables clients

En exhibició
al CINE PARIS
TRIGO JOVEN
(Le blé en Herbe)
al CINE PRADO
PERDICION
(Italiana)

ORFEÓ CATALÁ

Servei de Restaurant

PLATS TÍPICS CATALANS
CUINA CASOLANA ESPANYOLA I INTERNACIONAL

AMBIENT FAMILIAR EN UN MAGNÍFIC SALÓ MENJADOR

SALONS PER A BANQUETS

BOLÍVAR, 31, 2n
Hi ha ascensor

¶ El doctor Antoni Oriol i Anguera, professor de la Universitat de Córdoba, ha donat una conferència a l'Ateneu d'Oratòria d'aquella ciutat argentina, sobre *El cómo, el cuando y el porqué de la Lengua Argentina (que no es española).*

¶ Al Centre Català, de Rosario (Argentina), l'enginyer Jaume Vàchier ha donat una conferència sobre *Antiguitat de la nostra Llengua*, i a l'*Ateneo Luis Bello*, de la mateixa ciutat, el doctor Josep Rovira Armengol una sobre *L'Estatut Català.*

¶ Llorenç Masferrer ha donat una conferència al Casal Català, de Montevideu, amb el tema *Ibèria i el problema de les Nacionalitats.*

¶ Al Casal Català, de Tolosa de Llenguadoc, J. Ferrer Aymar ha donat una conferència parlant de *Cinc dones de la història de Tolosa.*

¶ Al Centre Excursionista de Catalunya, de Barcelona, s'han donat darrerament les conferències següents: *Excursió literària per les terres del Camp de Tarragona*, per Joaquim Santasusagna, i *La Garrotxa: elogi de la muntanya mitjana*, per Francesc Gurri.

¶ El director de l'Escola Oficial de Nàutica i del Museu Marítim, de Barcelona, Francesc Condemines i Mascaró, ha donat una conferència parlant de *Gènesi i assentament de la Barceloneta*, i a la Residència Universitària Ramon Llull, una altra sobre *El Museu Marítim i les Drassanes de Barcelona.*

¶ Al saló d'actes de l'Escola d'Art, de Tortosa, el crític Alexandre Cirici i Pellicer ha parlat sobre *El sentit de l'art contemporani.*

TALLER
ELECTRO FRIGORÍFIC
D'ARTUR DOMENEC

GRAL. PEDRO ANTONIO DE LOS SANTOS No. 64
TACUBAYA

TELEFON 15-36-29

Reparació de:

- MOTORS
- TRANSFORMADORS
- GENERADORS
- MANTENIMENT DE FABRIQUES ELECTRO-INDUSTRIALS

REFRIGERACIÓ DOMESTICA INDUSTRIAL

ELS ESTUDIS I LES CIÈNCIES

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS XXIVè CARTELL DE PREMIS

23 d'abril de 1954

PREMI FRANCESC VIVES.—Serà adjudicat el 23 d'abril de 1956, i es ofert al millor *vocabulari català d'alguna branca de la ciència o de la tècnica.*

PREMI ISIDRE BONSOMS.—Serà adjudicat el 23 d'abril de 1956. Podran aspirar al premi obres d'investigació, editorials, bibliogràfiques, artístiques, crítiques, biogràfiques i musicals *sobre les obres de Cervantes i sobre les novel·les i narracions de cavalleria i d'aventures que precediren el "Quixot", així com sobre les que ha motivat o influït.*

ANTONI VILALTA I VIDAL

ADVOCAT

"DESPATX INTERNACIONAL"

Patents i Marques: JOSEP M. CASALS I BALTÀ

CORRESPONSALS A LA PENINSULA I ALTRES PAISOS

Carrer de Bolivar, 21, despatxos 509 bis-510

(Edifici "San Francisco")

Telèfons: 21-03-21 i 35-43-34 MÈXIC, D. F.

PREMI DURAN I BAS.—Serà adjudicat el 23 d'abril de 1957, i és ofert a una *obra de Dret positiu o d'investigació doctrinal o històrica sobre temes jurídics o sociològics.*

PREMIS ENRIC DE LARRATEA.—a) Premi de Ciències. Serà adjudicat el 23 d'abril de 1957, i és ofert al *millor estudi sobre qualsevol de les ciències naturals, pures o aplicades, relatiu a les terres catalanes.* b) Premi d'Història i Arqueologia. Serà adjudicat el 23 d'abril de 1960, i és ofert al *millor estudi sobre art o arqueologia de les terres catalanes.* c) Premi de Filologia. Serà adjudicat el 23 d'abril de 1963, i és ofert al *millor estudi filològic de tema català.*

PREMIS ENRIC PRAT DE LA RIBA.—a) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1955, i és ofert al *millor estudi filosòfic o sobre història de la filosofia a les terres catalanes.* b) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1956, i és ofert al *millor estudi sobre ciències naturals.*

PREMI MARIÀ AGUILÓ.—Serà adjudicat el 23 d'abril de 1957, i és ofert al *millor vocabulari d'un autor català antic o modern o al millor vocabulari tècnic d'una indústria, art, ofici, etc.*

PREMI PROSPER DE BOFARULL.—Serà adjudicat el 23 dèabril de 1959, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre història de les terres catalanes.*

PREMI MILÀ I FONTANALS.—Serà adjudicat el 23 d'abril de 1955, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre història literària de les terres catalanes.*

PREMIS JOSEP MASSOT I PALMÉS.—a) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1955, i és ofert al *millor treball d'investigació o al millor aplec de material (cançons, rondalles, llegendes, costums, etc.) de tema folklòric de les terres catalanes o relacionat amb elles.* b) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1957, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre geografia de les terres catalanes.*

PREMIS FRANCESC CAMBÓ.—a) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1956, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre temes morals, econòmics o sociològics.* b) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1958, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre l'antiguitat clàssica o l'humanisme a Catalunya, o a la influència dels autors grecs i llatins en la cultura catalana.*

PREMIS JAUME I.—a) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1955, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre geografia, geologia, paleontologia, botànica o zoologia de les Illes Balears.* b) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1956, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre geografia, geologia, paleontologia, botànica o zoologia del País Valencià.* c) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1957, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre llengua, literatura, història, art, arqueologia o folklore de les Illes Balears.* d) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1958, i és ofert al *millor treball d'investigació sobre llengua, literatura, història, art, arqueologia o folklore del País Valencià.*

PREMI SANT JORDI.—Serà adjudicat el 23 d'abril de 1956, i és ofert al *millor estudi històric sobre el culte i la devoció a Sant Jordi a les terres catalanes.*

PREMI JAUME SERRA HÚNTER.—Serà adjudicat el 23 d'bril de 1956, i és ofert al *millor estudi filosòfic o sobre història de la filosofia a les terres catalanes.*

PREMIS ALFONS BONAY I CARBÓ.—a) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1956, i és ofert al *millor treball d'història de l'art o de crítica artística referent a les terres catalanes.* b) Serà adjudicat el 23 d'abril de 1958, i és ofert al *millor treball d'història literària o de crítica literària referent a les terres de llengua catalana.*

PREMI FRANCESC BLASI I VALLESPINOSA.—Serà adjudicat el 23 d'abril de 1955, i és ofert al *millor treball sobre una localitat o una zona geogràfica (comarca, riu, muntanya, etc.) de les terres catalanes.*

PREMI RUBIÓ I LLUCH, de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, filial de l'Institut. Serà adjudicat el 23 d'abril de 1955, i és ofert a *treballs d'investigació sobre història, llengua, literatura, art i arqueologia de les terres catalanes.*

PREMI FRANCESC EIXIMENIS, de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics i Socials, filial de l'Institut. Serà adjudicat el 23 d'abril de 1955, i és ofert al *millor estudi econòmic.*

PREMI EDUARD BROSSA, de la Societat Catalana de Geografia, filial de l'Institut.—Serà adjudicat el 23 d'abril de 1955, i és ofert al *millor recull de noms de lloc d'un terme municipal de les terres catalanes.*

PREMIS ADJUDICATS EN ELS DARRERS CONCURSOS

1953

XIVè PREMI PRAT DE LA RIBA.—Desert.

IIn PREMI PROSPER DE BOFARULL.—Atorgat al senyor Josep Lladonosa i Pujol: *L'Estudi General de Lleida en el migjorn de la seva existència.*

IIIr PREMI JOSEP MASSOT I PALMÉS.—Atorgat al senyor Josep Laporte i Sala: *Noves idees sobre farmacologia de la coagulació.*

Vè PREMI JAUME I.—Accèssit al senyor Andreu Estarelles i Pasqual: *Olivera mallorquina i el seu folklore.*

Vè PREMI MENÉNDEZ PELAYO. Desert.

Lr PREMI JAUME SERRA HUNTER.—Desert.

PAPERERIA

Av. Hidalgo 208 Tel. 12-83-28 i 36-22-51 Mèxic, D. F.

VIè PREMI RUBIÓ I LLUCH.—Atorgat al senyor Eufemià Fort i Cogul: *Un erudit del segle XVIè: Onofre Manescal, rector de La Selva.*

Ir PREMI FRANCESC EIXIMENIS.—Accèsait al senyor Narcís López i Batllori: *Consideracions sobre el Dret Públic en la doctrina de Jaume Balmes.*

1954

IXè PREMI ENRIC DE LARRATEA.—Atorgat al senyor Miquel Coll i Alentorn: *Bernat Desclot, Crònica*, Barcelona, Editorial Barcino, 1949-51. (Els Nostres Clàssics).

XVè PREMI PRAT DE LA RIBA.—Atorgat al senyor Enric Moreu-Rei: *Els immigrats francesos a Barcelona (Segles XVIè a XIXè).*

IIIr PREMI FRANCESC CAMBÓ.—Atorgat al senyor Robert Brian Tate: *El manuscrit i les fonts del "Paralipomenon Hispaniae".*

XIè PREMI JAUME I.—Atorgat al senyor Francesc Esteve i Gálvez: *Les cultures neolitiques del Maestrat i la Plana de Castelló.*

PREMI COSTA I LLOBERA.—Atorgat al pare Miquel Batllori: *Costa i Llobera dintre l'escola estètica catalana.*

PREMI JOAN ALCOVER.—Accèsit al senyor Bartomeu Forteza i Pinya: *La poesia d'En Joan Alcover.*

Ir PREMI ALFONS BONAY I CARBÓ.—Atorgat al senyor Miquel Dolç: *El color en la poesia de Miquel Costa i Llobera.*

PREMI MATEU ORFILA.—Atorgat al senyor Joan Hernández i Mora: *Orfila: l'home, la vocació, l'obra.*

NOTICIARI

¶ El doctor Josep Trueta, professor de cirurgia a la Universitat d'Oxford (Anglaterra), ha estat nomenat cavaller de la Legió d'Honor, en mèrits de les seves intervencions practicades als ferits francesos de la darrera guerra que es trobaven hospitalitzats a la Gran Bretanya. També ha assistit a un Congrés Internacional d'Ortopèdia i Traumatologia celebrat a Rio de Janeiro, on exposà els seus treballs sobre artritis. La Societat Llatino-Americana de Traumatologia i la Societat Brasilenya corresponent van lliurar-li els diplomes de Membre d'Honor. Igualment ha pres part en el Congrés de la Societat Internacional de Cirurgia celebrat a Lisboa, on hagué de donar dues vegades la seva comunicació: al matí, en anglès, i, a la tarda del mateix dia, en francès.

¶ Amb motiu del Congrés d'Universitats Llatino-Americanes que ha tingut lloc a Santiago de Xile, el doctor Pere Grases, que viu a Caracas, va ésser rebut com a membre de l'Acadèmia de la Història d'aquella capital xilena. També ha guanyat el Premi Nacional *Andrés Bello*, de Venecuela.

¶ En el curs de vint-i-cinc classes sobre Matemàtica Aplicada, organitzat per l'Institut Càtòlic de Ciències, de Buenos Aires, han exercit com a professors els doctors Pere Pi Calleja i Lluís Santaló, entre altres especialistes en aquella matèria.

¶ Ha anat a Heidelberg (Alemanya) per a participar en el Congrés de la Societat Alemanya d'Oftalmologia, el doctor Ermengol Arruga, especialment convidat per a presentar-hi tècniques quirúrgiques modernes. Fou nomenat membre del Consell Directiu de dita Societat. També ha anat a Roma per a assistir al I Congrés Llatí d'Oftalmologia, junt amb els doctors barcelonins Soria i Vila Coro, on van presentar interessants treballs.

¶ El doctor Antoni Oriol i Anguera, director de l'Institut de Fisiologia de la Facultat de Medicina de la Universitat de Córdoba (Argentina), s'ha traslladat al Canadà, per tal d'assistir en representació d'aquella Universitat a un Congrés de Fisiologia. També ha pres part en dit Congrés el doctor Rossend Carrasco i Formiguera, que resideix a Caracas, en presentà un estudi científic.

¶ El Govern de la República Francesa ha atorgat la condecoració de les Palmes Acadèmiques als doctors Bartomeu Oliva i Domènec Casanoves, professors a Venecuela.

¶ Artur A. Roig, professor de filosofia a la Universitat de Cuyo (Argentina), ha obtingut una pensió del Govern francès, per a perfeccionar els seus estudis a la Facultat de Lletres de París.

¶ Els doctors barcelonins F. Barnosell i Josep M. Poal han pres part en un Congrés Mundial de Medicina Física, que s'ha celebrat a Londres. El doctor Poal hi va fer una aportació científica sobre les noves orientacions terapèutiques en reumatisme, i el doctor Barnosell una comunicació sobre paràlisi infantil. Després, a invitació de la Federació Internacional, han visitat els principals centres de recuperació de malalts poliomelítics i reumàtics d'Anglaterra, França, Suissa i Itàlia.

¶ El professor barceloní doctor Jaume Marcet i Riba ha assistit al XIXè Congrés Geològic Internacional, celebrat a Argel, en el qual han participat més d'un miler de geòlegs d'arreu del món. En nom de l'Institut Municipal de Ciències Naturals i de l'Acadèmia de Ciències i Arts, de Barcelona, per ell representades, ha estat designat membre de la Comissió Internacional de la Crosta de la Terra.

¶ La professora de l'Institut Milà i Fontanals, de Barcelona, Carme Ribella, ha anat al IV Congrés Internacional de Professors de Llengües Vives, suara celebrat a París.

¶ Els Arxius de Prehistòria Llevantina, que edita la Diputació de València, han dedicat un número d'homenatge a Isidre Ballester.

CONFITERIA Sendra
PASTISSERIA OVIEDO
Tortells i Braços de gitano de crema, cabell d'àngel, nata i massapà :: Ensaimades, Lioneses, Sares, etc. :: Especialitat en Pastissos "Exposició", de nata gelada. VENEM NATA A PES.
Juanacatlán, 139 Tel.: 15-07-23 México, D. F.

COMPTABILITATS,
tota mena d'assumptes fiscals
MIQUEL IÑESTA POCH
Artículo 123 No. 122, Desp. 202 i 203 — Tels. 36-71-56 i 10-16-23,
MÈXIC, D. F.

PROPORCIONEM REPÒS als VOSTRES ULLS
PUNTUALITAT - EXACTITUD - ECONOMIA
ÒPTICA LÓPEZ
LOPEZ 157 C Tel. 36-09-42 MEXIC, D. F.
ATENCIO A LES RECEPTES DELS OCULISTES
ULLERES I CRISTALLS DE TOTES MENES

E L T E A T R E

¶ El Quadre Escènic de la Llar de Germanor Catalana, de Tolosa de Llenguadoc, ha estrenat la comèdia *La Festa Major de Gràcia*, de Lluís Capdevila, obra premiada en els Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats el 1952 a la capital llenguadociana.

¶ El volum 47 de la Biblioteca *Les Illes d'Or*, de l'Editorial Moll, de Palma de Mallorca, és la comèdia *L'amo de Son Magraner*, de Pere Capellà i Roca. El volum 53 aplega les comèdies de Gabriel Cortès *Aigua de pluja* i *Hotel cosmopolita*.

¶ El Premi de Teatre Ciutat de Barcelona 1953 ha estat guanyat per Antoni Tarré i Castells, autor inèdit que ja passa de la cinquantena, amb la seva obra *Cafè del Teatre*, entre 171 obres presentades en català i en espanyol. En la primera votació van obtenir vots les obres catalanes *La dama d'Aragó*, de Carles Fages de Climent; *El capità Muscarella*, de Xavier Regàs, i *Medea*, d'Esteve Albert.

V À R I A

¶ Després d'alguns anys de silenci, ha reaparegut la revista *Catalunya*, de Buenos Aires, ara sota l'egida del Casal de Catalunya i amb un cos de redacció integrat per figures tan representatives com els doctors Joan Rocamora, director; Ramon Escarrà, secretari de redacció; Joan Cuatrecases, Josep Rovira Armengol, Josep Santaló i Jaume Vàchier, i senyors Ramon Girona-Ribera i Martí Gimeno. El primer número de la tercera època, corresponent a gener d'enguany, porta articles de La Redacció, Joan Cuatrecases, J. Queraltó i Jaume Vàchier, un pensament del doctor August Pi i Sunyer, notes sobre música i llibres i àmplia informació de les activitats del Casal. Setze pàgines de text, amb el format de la seva primera època.

¶ Mr. George G. Engervant, professor de la Universitat de Texas, ha publicat a *Time* el següent aclariment relacionat amb algunes versions que havien circulat, en les quals es deia dels andorrans que són un poble de parla espanyola. Diu així: «El poble andorrà no parla espanyol sinó català, que és una de les vuit llengües del llatí, com ho són el francès i l'italià. Andorra pertany a l'àrea catalana.» El director de la revista afegeix a continuació: «El català és un idioma a part, que el parlen 4.300.000 persones, a les Illes Balears, a València i a Catalunya, com també a Andorra. Els catalans exiliats resten tan fidels a la seva llengua i a la seva literatura, que tots els anys celebren un gran certamen denominat Jocs Florals de la Llengua Catalana.»

¶ A Oxford (Anglaterra) s'ha celebrat el Congrés de la Federació Mundial de les Joventuts Liberals i Radicals, en el qual ha estat reafirmada l'oposició a tota mena de dictadures. Josep Sans, exiliat a França, hi assistí en representació de la secció catalana d'aquella Federació.

¶ El diari *El Universal*, de Mèxic, ha publicat un article de J. Roca Guixart sobre l'origen de Colom, amb el títol *Cristòfor Colom ante el tribunal de la Historia. Origenes y modificaciones del idioma castellano con motivo del cambio del apellido catalán de Cristòfor Colom en el de Colón.*

¶ La nova Junta de l'entitat Amics de Gaudí, constituïda a Barcelona el 1952 en ocasió del centenari de la naixença del gran arquitecte, ha restat formada de la manera següent: President, Eusebi Güell i Jover; vice-presidents, Cecília C. de Malvei, Joaquim M. de Nadal i Ramon Sunyer Clavé; tresorer, Pau Riera Sala; comptador, Emeteri Serra; vocals, Mercè Serra, vídua de Miquel, Lluís Bonet Garí, Joan Prats Vallès, Josep M. Gaudí Montserrat, Joaquim Gomis, Cèsar Martinell Brunet, Josep M. Garrut Romà i Oriol Bohigues Guardiola; secretari, Enric Casanelles Ferrer.

¶ Després de la seva renovació, la nova junta de govern del Cercle Artístic, de Barcelona, és la següent: President, vescomte de Güell; vice-president, Ricard Permanyer i Volart; secretari, Antoni Florensa i Ferrer; vice-secretari, Antoni García Morales; tresorer, Manuel Badia; comptador, Josep Guardans i Vidal; bibliotecari, Francesc Pérez Dolç; conservador, Lluís Reig Bernet; vocal d'escultura, Lluís Montaner Mollfulleda; vocal de pintura, Manuel Humbert; vocal d'arquitectura, Josep Armengou i Vives; vocal de música, Lluís Martí i Gras; vocals, Joan Pujol Faralt i Ramon de Capmany i de Montaner.

En el moment d'entrar en màquina el darrer plec d'aquest número de LA NOSTRA REVISTA —30 de desembre del 1954— s'ha produït la pèrdua del seu fundador i director, Avelí Artís.

La Redacció ha pres l'acord de continuar la publicació de la revista, considerant que aquest serà el millor homenatge al que fou fins ara el seu director estimat. I ha designat nou director a Avelí Artís-Gener, continuant com a secretari de Redacció, Joan Rossinyol.

LA NOSTRA REVISTA, a partir del 1955, apareixerà regularment, cada dos mesos, i estem segurs que podrà seguir comptant amb la col.laboració de tots els escriptors catalans de l'Interior i de l'Exili i que podrà comptar també amb la cooperació i l'ajut dels subscriptors i anunciants.

El número de gener-febrer del 1955 serà en bona part dedicat a tributar l'homenatge que mereix la figura exemplar del ciutadà i literat que fou Avelí Artís i Balaguer, mort a l'exili i, en vida, sempre al servei de Catalunya.

TALLERS ARTÍSTICS

SOLÉ

CANALOBRES ESTIL FRANCÈS I D'ART MODERN

Fundició de bronze i llautó i repujats

Bellíssimes plaques de bronze i d'imitació, amb la imatge de Sant Jordi

Av. Francisco Sosa, 97
COYOACÁN, D. F.

Pey

Ramon Peypoch

Lago Onega, 255
Col. Anáhuac
Tel. 35-89-40
MÉXIC, D. F.

★

ARTICLES DE CAUTXÚ PER A LA INDÚSTRIA

★

TUBS PER A LABORATORI I FARMÀCIA

★

PLANXES DE CAUTXÚ NATURAL I SINTÈTIC

★

GOMES D'ESBORRAR

ESENCIAS Y MATERIAS PRIMAS, S. A.

Isabel la Católica, 10
Tels.: 1-61-51 i 1-9427-5
Cable: ESYMAPRISA

MÉXIC, D. F.

Sabó

Arrow

PERFUMAT AMB LAVANDA NATURAL

Cortines d'acer

ESCUDÉ, S. A.

Dr. Velasco, 146

Mèxic, D.F.

ROSO, GIRÓ & CIA. LTDA.

Iber

TRADE MARK

Fabricants i Exportadors de
OLI DE RICI
(Industrial i Medicinal USP XII)
MENTOL USP XII
ESSÈNCIES DE MENTA

●

Caixa Postal 3202
Telegrames: Rosogiro
SAO PAULO - BRASIL

AL RESTAURANT del CENTRE BASC

(Passatge d'America, av. Madero)

us esperen la "Quefa" i en Pons, amb els pops "a la marinera", les faves "a la catalana", el bacallà a la llauna, etc.

INTERNACIONAL MERCANTILE Co., S. A.

Av. 16 Septiembre, núm. 39
Desp. 401 Tel. 35-72-10
MÉXICO, D. F.

Representants exclusius:
Conserves franceses *La Forest*
Angules franceses *Fisse*
Oli d'Oliva català *Gota d'àmbar*
Xampany francès *Taittinger*
Cognac francès *Morton*
Vins de taula *Margnat Frères (Bordeaux)*
Olives negres gregues *Fatos Sons & Co.*

PROPIETARIS:
A. BERTRAN S.
J. BORRAS G.

RESTAURANT
BELLINGHAUSEN

QUATRE ESPECIALITATS
DE LA CUINA CATALANA

- Botifarra catalana amb mongetes i escalivada.
- "Zarzuela" de mariscos.
- Paella valenciana.
- Pollastre amb samfaina.

Londres 95. — Tels. 14-18-70 i 35-75-61

ULTRAMAR EXPRESS, S. A.

BITLLETS D'AVIÓ I VAIXELL
PER A TOT EL MÓN

TRAMITACIÓ DE DOCUMENTS

TOTA MENA DE SERVEIS DE VIATGES, DESPATXOS DUANALS, NOLITS, Etc.

LÓPEZ, 18 - E Tels. 21-32-07 18-40-82 36-34-71
MÈXIC, D. F.

Sucursals a Veracruz i a L'Havana

Josep Torrell

Tels. 21-47-77 i 26-71-32
MÈXIC, D. F.

Decoració
Comercial

La marca dels MOBLES FUNCIONALS que permeten realitzar les més diverses combinacions per a moblar qualsevol tipus d'habitació o estança, sigui gran, sigui petita...

ON ES REP.
ON ES TREBALLA.
ON ES REPOSA.
ON ES MENJA.
ON ES DORM...

Els MOBLES FUNCIONALS "EBANOS" han estat estudiats en les seves línies i formes per tal de crear un conjunt de perfecta decoració moderna i es fabriquen amb els procediments industrials més moderns, utilitzant materials d'excel·lent qualitat. I es venen a preus enraonadíssims.

EXPOSICIONS I VENDES:
Lerma, cantonada amb Guadalquivir
Tel. 36-51-91
Diagonal San Antonio, 1670
MÈXIC, D. F.

Casa Turu, S. A.

ESPECIALISTES EN CRISTALLS
PER A AUTOMOBILS DES DE 1932

•

Av. Cuauhtémoc, 747
Lucerna, 5 MÈXIC, D. F.

Cervantes, fotògraf, té l'honor de convidar-vos a visitar el seu ESTUDI D'ART FOTOGRÀFIC, instal·lat amb refinaments tècnics i decoratius dignes del nostre temps.

Av. Hidalgo, 85 Tels. 36-49-64 i 36-49-63
MÈXIC, D. F.